БУЮК, ҲАЁТБАХШ ДЎСТЛИК!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

21-йил чиқиши
№ 143 (5236).
23 ИЮЛЬ СЕШАНБА
1974 йил.
Баҳоси 2 тийин.

ПОЛЬША ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ ВА СОВЕТ ИТТИФОҚИ ХАЛҚЛАРИ ЎРТАСИДАГИ ДЎСТЛИК АБАДИЙ ВА БУЗИЛМАСДИР

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВГА ПОЛЬША ОРДЕНИ ТОПШИРИЛДИ

ВАРШАВА, 21 июль. (ТАСС). Бугун Сеймнинг колонна залида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўрток Л. И. Брежневга Польша Халқ Республикасининг олий мукофоти — Вертути Милитари (ҳарбий шавкат) орденининг катта крестини тантанали вазиятда топшириш маросими бўлди.

Орденни топширишдан аввал ўрток Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг Польша Халқ Республикасининг 30 йиллиги муносабати билан ПБИП Марказий Комитети, ПХР Давлат кенгаши ва Министрлар Советига йўллаган табрикномасини ўқиб эшиттирди. Ҳозир бўлган кишилар бу табрикномани қизғин қарсаклар билан кутиб олдилар.

Ўрток Л. И. Брежнев эсдалик совға — Кострома области усталари ясаган бадиий туҳфани КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати номидан СССР билан Польша ўртасидаги абадий ва бузилмас дўстликнинг рамзи сифатида ПБИП Марказий Комитети, ПХР Давлат кенгаши ва Министрлар Советига топширди.

Сўнгра ПБИП Марказий Комитетининг биринчи секретари ўрток Э. Герек нутқ сўзлади. У ПХР Давлат кенгашининг қарорини ўқиб эшиттирди, қарорда бундай дейилган: Польша билан Совет Иттифоқи ўртасидаги қардошлик муносабатларини тасдиқлаб, Совет-Польша бузилмас дўстлигини ва унинг Польша хавфсизлиги ҳамда мустақиллиги учун тарихий муҳимлигини таъкидлаб, қаҳрамон Совет Армиясининг ялпи озодлик учун жанг қилиб, қон тўккан миллион-миллион солдатларига жуда юксак миннатдорчилик изҳор этиб, Польша Халқ Республикасининг Давлат кенгаши фашистлар Германиясини тор-мор этишдаги ва поляк ерларини озод қилишдаги жуда катта шахсий хизматлари учун Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ўрток Леонид Ильич Брежневни Вертути Милитари орденининг катта крести билан мукофотлайди.

Бутун халқимиз, деди ўрток Э. Герек, Сиз, Леонид Ильичга қизғин меҳр-муҳаббат туйғуси билан қарайди. Сизнинг Совет Иттифоқига раҳбарлик қилишдаги жуда катта ролингизни биламиз. Сиз бизнинг содиқ дўстимиз эканлигингизни яхши биламиз.

Иккинчи жаҳон уруши йилларида гитлерчи босқинчиларга қарши курашда Сиз Совет Армиясининг қаҳрамонона сафларида бизнинг Польша диёримизни озод қилган жангчиларнинг бири бўлганлигингиз бизнинг эсимизда. Польша диёрининг озод этилиши гитлерчилар оккупациясига чек қўйди, халқимизни қирилиб кетишдан халос қилди.

Ўрток Брежнев, КПСС XXIV съезди қабул қилган буюк Тинчлик программасини бажариш мақсадини кўзлайдиган халқаро майдондаги ҳозирги фаолиятингиз шу буюк ғалаба натижаларини, Сиз шахсан катта ҳисса қўшган ғалаба натижаларини мустаҳкамлашга жуда яхши хизмат қилади.

Ҳозир бўлган кишиларнинг гулдурос қарсаклари остида ўрток Э. Герек ўрток Л. И. Брежневга юксак мукофотни топширади, уни қизғин муборакбод қилади.

Ўрток Л. И. Брежнев ПБИП Марказий Комитетига, ПХР давлат кенгаши ва Министрлар Советига самимий миннатдорчилик билдириб, бундай деди: шу дақиқада мен кечираётган ҳис-туйғуларни тушуниб турибсизлар, деб ўйлайман. Совет Армияси Польша қўшинлари билан биргаликда фашизмга қарши олиб борилган курашда кўрсатган жанговар жасоратларини Польша Бирлашган Ишчи партияси, Польша ҳукумати ва бутун поляк халқи 30 йил кейин ҳам муқаддас билиб хотирлаши ва ардоқлашини тасаввур қилишим қийин эди. Шу хотира учун ва сизлар менга кўрсатган юксак шараф учун ПБИП Марказий Комитетига, ПХР давлат кенгашига, ҳукуматига, бутун поляк халқига зўр тўлқинланиш туйғуси билан жуда қизғин миннатдорчилик ва ташаккур изҳор этишга ижозат бергайсизлар.

1974 йил, 20 июль. Катовицедаги Спорт саройида Совет — Польша дўстлиги оммавий митинги. Минбарда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўрток Л. И. Брежнев.

В. Мусаэльян ва В. Соболев телефотоси. (ТАСС).

СОЦИАЛИСТИК ПОЛЬША 30 ЁШДА

ПХР СЕЙМИНИНГ ТАНТАНАЛИ МАЖЛИСИ

ВАРШАВА, 21 июль. (ТАСС). Бугун Польша Халқ Республикаси сеймининг Польша қайта тикланганлигининг 30 йиллигига бағишланган тантанали мажлиси бўлди.

Бу ерда Польша сейми депутатлари, Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг аъзолари, ҳукумат аъзолари, Революцион кураш ветеранлари, сиёсий партияларнинг раҳбарлари, жамоат ташкилотларининг вакиллари, меҳнат илғорлари тўпландилар. Мажлисда қардош социалистик мамлакатларнинг делегациялари ҳозир бўлишди.

Депутатлар КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневни, Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Э. Герекни, Польша Халқ Республикаси Давлат кенгашининг Раиси Г. Яблоньскийни, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси П. Ярошевични, Польшанинг бошқа таниқли партия ва давлат арбобларини гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Тантанали мажлисни Польша Халқ Республикаси сеймининг маршали С. Гуцва очди. У КПСС Марказий Комитетининг Бош секретарини қизғин табриклади. Мажлисимизда ўрток Л. И. Брежневнинг ҳозир бўлганлиги, дейди С. Гуцва, Польша халқини Совет Иттифоқи халқлари билан боғлаб турувчи қардошларча дўстликнинг ифодасидир.

ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўрток Э. Герек халқ Польшаси босиб ўтган ўттиз йиллик йўлга бағишлаб катта нутқ сўзлади.

Ўртоқ Э. ГЕРЕК нутқи

Бутун мамлакатимизда — Балтикадан Карпатгача, Бугдан Одергача — поляклар яшаб турган ва поляк қалби тепиб турган ҳамма жойда бугун ифтихор ва қувонч туйғулари жўш урмоқда, деди Э. Герек. Халқимиз ўзининг янгидан барпо этилган социалистик давлати — халқ Польшасининг ўттиз йиллигини тарихимизда мисли кўрилмаган улкан зафарлар улуғворлигини англаган ҳолда кутиб олмоқда. Шу буюк юбилей айёмида поляк халқи ўз ватани тўғрисидаги энг қизғин ҳис-туйғулар ва олий фикр-ўйлар билан тўлиб-тошган. Унинг бугунги қиёфасида, унинг улуғвор зафарларида бизнинг бутун меҳнатимиз, астойдил қилаётган ғамхўрлигимиз ва фарзандлик меҳр-муҳаббатимиз мужассамлашган.

Биз тўла ҳуқуқ билан айта оламизки: халқ Польшаси — полякларнинг авлодлари орзу қилган ҳамда фидокорона курашиб ва жўшқин меҳнат қилиб интилган ватандир.

Ҳозир бизда мавжуд бўлган, биз фахрланадиган, бугунги кунимизни ва дунёдаги ўрнимизни белгилаб турган, келажак йиллар ва ўн йилликлар истиқболларини очиб бераётган нарсаларнинг ҳаммаси ишчилар, деҳқонлар ва зиёлиларнинг қунт билан қилган меҳнати, машаққатли меҳнати туфайли, баъзан маҳрумликлар эвазига бунёдга келган. Аммо у ҳамиша Польшанинг кучларини кўпайтиришга ва халқнинг бахт-саодатига хизмат қилган. Бу меҳнатнинг мазмуни ва самаралари социализм билан чамбарчас боғланган.

Социализм халқнинг ижодий кучларини халос қилди, ривожланиш жараёнларига юксак суръатлар бахш этди, мамлакатимизни инсоният тараққиётининг Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалабаси бошлаб берган тарихий ўзанига йўналтирди.

Халқнинг фидокор фарзандлари — ишчилар ҳаракатининг курашчилари, бўлинишлар даврида ва буржуа-помешчиклар ҳокимиятининг урушлар ўртасидаги йигирма йиллиги даврида поляк халқининг иши учун жанг қилган кишилар Польшанинг порлоқ келажагига бўлган умидларини социализм билан боғлаган эдилар. Халқ Польшасининг сарчашмалари халқимиз иккинчи жаҳон урушининг ҳамма фронтларида, жанг майдонларида ва яширин қаршилик кўрсатиш ҳаракатида улуғвор қаҳрамонлик билан олиб борган озодлик курашидан бошланган.

Энг оғир тарихий синовларнинг шу йилларида халқнинг тақдири учун масъулиятни ва Польша давлатини қайта тиклаш тўғрисидаги ғамхўрликни революцион ишчилар ҳаракати бошчилигидаги социал тараққиёт кучлари ўз зиммаларига олдилар. Мамлакатдаги ва Совет Иттифоқидаги поляк коммунистларининг сиёсий фикри: халқнинг илғор кучларини бирлаштирган Польша ишчи партиясининг программаси ҳамда шу программага мувофиқ авж олиб кетган қуролли кураш сифат жиҳатидан янги сиёсий вазиятнинг вужудга келишига олиб келди.

Совет Армиясининг ғалабаси поляк халқини қирилиб кетишдан сақлаб қолди ва мустақилликни қўлга киритишнинг ҳал қилувчи шарти бўлиб хизмат қилди. СССРда тузилган Польша армиясининг Совет Армияси билан иттифоқ бўлиб ҳаракат қилган солдатлари, халқ гвардияси ва халқ армиясининг партизанлари, сўнгра эса Польша халқ қўшинларининг жангчилари жонажон диёримизни озод қилдилар, халқ ҳокимиятининг пойдеворини қурдилар. Польша миллий озодлик комитетининг манифести янги Польша ташкил топганлигини эълон қилди. Унинг қиёфасини сўл кучлар белгилаб бердилар ва уни қуришга раҳбарлик қилдилар. Шу янги Польша бутун халқнинг туб манфаатларини амалга оширди ва унинг озодлик курашини ғалаба билан тугаллади. Биз озодлик курашида ва қаршилик ҳаракатида қатнашган солдатларнинг мардлиги олдида таъзим қиламиз.

Биз фашизм билан курашда ўз жонини қурбон қилганлар хотираси олдида бошимизни қуйи эгамиз. Улар кўрсатган қаҳрамонона жасоратларнинг шуҳрати Ватан тарихида асло сўнмайди. Улар туфайли ҳақиқат ва адолат тантана қилди, халқ қайтадан тикланди.

Ўртоқ генерал Брежнев, мен Сизга улуғ Қизил Армия халоскорлик юришининг қатнашчиси сифатида мурожаат қилаётирман: иккинчи жаҳон урушининг совет ветеранларига ва ҳалок бўлган жангчиларнинг оилаларига улар кўрсатган қаҳрамонона жасоратлар учун ва улар берган қурбонлар учун халқимизнинг миннатдорчилигини етказгайсиз. Барча совет кишиларига поляк халқидан энг қизғин ҳис-туйғуларни етказгайсиз.

Халқ Польшасининг ўттиз йиллиги — бутун халқимизнинг буюк юбилейидир, у олиб борган кураш ва қилган меҳнатнинг, у амалга оширган ватанпарварлик ва революцион ишларнинг байрамидир, унинг ҳозирги куни ва келажагининг байрамидир!

Ватанимиз ривожининг муҳим босқичи босиб ўтилди. Биз асрий қолоқлик ва даҳшатли уруш вайронгарчиликлари сабаб бўлган кўпгина объектив қийинчиликларни бартараф этдик. Биз гражданлар урушини аланга олдиришга ва Польшани орқага, буржуазия ҳукмронлигига ва империализмдан қарамликка қайтаришга уринган реакцион кучларнинг жон-жаҳди билан кўрсатган қаршилигини енгдик. Халқ ҳокимияти синфий душман билан бўлган ҳар бир жангда ғалаба қозонди, чунки адолат унинг томонида эди, унга халқнинг доимий кучайиб борган жуда катта кўпчилиги мадад бериб турди.

Биз ўттиз йил мобайнида босиб ўтган тарихий йўлда бизга аччиқ хатоларни тузатишга ва кўпгина қийинчиликларни бартараф этишга ҳам тўғри келди. Аммо энг муҳими шуки, ҳаракатимизнинг йўналиши ва коллектив фаолиятимизнинг асосий йўл-йўриқлари ҳамиша тўғри бўлди, эришилган натижалар эса буюк бўлди. Буни тарих исботлади.

Халқ социалистик давлат — халқимизнинг энг буюк ютуғидир. У тарихимизда биринчи халқ ҳокимиятининг мужассами сифатида, халқнинг ўзи халқ манфаатлари йўлида идора қиладиган давлат сифатида туғилиб, ривожланди ва мустаҳкамланди. Бу давлат — ўз гражданларининг онглилиги билан кучли бўлган, қонунчилик ва адолатга амал қиладиган замонавий давлатдир. Бизнинг социалистик давлатимиз — халқ коллектив куч-ғайратларининг энг яхши ташкилотчиси, унинг манфаатларининг ифодачиси, бирлик ва тараққиётнинг қудратли омилидир.

Ишчилар синфимизнинг маркс-чи-ленинчи партияси поляк халқи янги социалистик давлатини, меҳнаткаш халқни ўзининг халқчил давлати билан бир бутун қилиб бирлаштиришдан иборат тарихий жараёнга раҳбарлик қилди, бу жараённи руҳлантирди ва йўналтириб турди.

Биз ишчилар синфининг социалистик ишлаб чиқаришдаги, давлат фаолиятидаги, бутун ижтимоий турмушдаги етакчилик ролини мустаҳкамладик.

Биз бузилмас ишчи-деҳқон иттифоқини вужудга келтирдик. Бу — халқ ҳокимияти ғалабасининг бош шарти бўлди. Бу иттифоқ мамлакатни социалистик йўлдан ривожлантиришнинг пойдевори, партиямиз сиёсатининг негизи бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

Кейинги йилларда, деди Э. Герек сўзини давом эттириб, биз социалистик давлатни мустаҳкамлашда, социалистик демократияни ривожлантиришда катта муваффақиятларга эришдик. Биз халқ ҳокимиятининг жамият билан алоқасини мустаҳкамладик. Биз халқ советларининг ишини такомиллаштиряпмиз, ишчилар ва деҳқонлар ўз-ўзини бошқариш усулини ривожлантиряпмиз ва ижтимоий ўз-ўзини бошқаришнинг бошқа формаларини ривожлантиряпмиз, давлат маъмурий аппарати структурасини яхшилаяпмиз ва унинг ишидаги аниқликни оширяпмиз. Касаба союзларининг активлиги ўсмоқда. Польша ёшлари социалистик уюшмалари федерациясининг ёш авлод ҳаётидаги роли ошмоқда. Барча жамоат ташкилотларининг обрў-эътибори мустаҳкамланмоқда. Биз социалистик тузумнинг ўз табиатидан келиб чиқадиган ана шу ривожланиш йўлини бундан буён ҳам қатъият билан давом эттира берамиз.

Социалистик қурилиш олға ривожланган сари синфлар ва меҳнаткашларнинг қатламлари ўзаро яқинлаша беради, давлатимиз эса аста-секин умумхалқ социалистик давлатига айлана боради.

Биз мамлакатимизнинг бутун ижтимоий ва сиёсий ҳаётига социалистик демократия принципларини сингдириб юборишни, бу принциплар сейм ва ҳукумат ишида, халқ советларининг ва маъмурий аппаратнинг фаолиятида, жамоат ўз-ўзини бошқариш органларининг активлигида тобора кўпроқ тўла-тўкис ўз ифодасини топишини истаймиз.

Биз Польша Халқ Республикасининг конституциясига киритиладиган ҳамда ҳозирги чақириқ сейми тайёрлаб, қабул қилиши лозим бўлган тузатишлар устидаги ишимизда шу интилишларга амал қиламиз. 30 йил мобайнида халқимизнинг жуда катта кўпчилиги социализмни тўла-тўкис қабул қилди. Полякларнинг жуда катта кўпчилиги ўз Ватанининг тақдирини, унинг улуғвор ишларини, унинг ҳозири ва келажагини социализм билан чамбарчас боғламоқда. Поляклар ўз ҳаётларини, ўз келажакларини, муддаолари ва орзу-умидларини социализм билан боғламоқдалар.

Шу сабабли биз давлатимизнинг конституцияси ривожланган социалистик жамият қурилишининг ҳамда халқ ҳаётининг ҳамма соҳаларида социализм принципларини тўла-тўкис амалга оширишнинг янада мустаҳкамроқ негизи бўлиб қолиши учун конституцияга шунга мувофиқ характер бахш этишимиз лозим.

Тобора кенгроқ тушунилаётган ва тобора яхшироқ амалга оширилаётган халқ фаровонлиги ва инсон фаровонлиги — халқ Польшаси барча ютуқларининг умумий бир кўрсаткичидир. Биз ҳамма вазифаларимиз орасида социализмнинг асосий принципини: халқ оммаси тараққиётнинг бош бунёдкор кучи, инсоннинг бахт-саодати эса — барча ижтимоий ҳаракатларнинг олий мақсадидир, деган принципни амалга оширишни биринчи ўринга қўйдик.

(Давоми иккинчи бетда).

БАЙРАМ ҚАБУЛ МАРОСИМИ

ВАРШАВА, 22 июль, (ТАСС) ПБИП Марказий Комитети, ПХР Давлат Кенгаши ва Министрлар Совети Польша Халқ Республикасининг 30 йиллиги муносабати билан бугун қабул маросими ўтказдилар.

Қабул маросимида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, ПБИП Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Герек, ПХР Давлат Кенгашининг раиси Г. Яблоньский, Министрлар Советининг раиси П. Ярошевич, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар, Марказий Комитет секретарлари, ПХРнинг бошқа таниқли партия ва давлат арбоблари бор эди.

Давлат Кенгаши ва ҳукумат аъзолари, сейм маршали ва вице маршаллари, сиёсий партиялар ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари, Польша қўшинининг генераллари ва офицерлари, маданият ва фан арбоблари, меҳнат пешқадамлари ҳозир бўлдилар. Қабул маросимида Варшавадаги дипломатия ваколатхоналарининг бошлиқлари, Польша ва чет эл журналистлари ҳам бор эди.

Давлат Кенгашининг раиси Г. Яблоньский КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневни самимий табриклади. Сизнинг визитингиз, деди у, юбилейимиз байрамида иштирок этганлигингиз Польша билан Совет Иттифоқи ўртасидаги қардошларча дўстликнинг, мустаҳкам иттифоқ ва маҳкам ҳамкорликнинг яна бир ёрқин далилидир.

Совет коммунистларига ва Советлар мамлакатининг барча меҳнаткашларига партиямиз ва халқимиз номидан қизғин салом ва энг яхши истаклар топширгайсиз, уларга қардошлик дўстлигимиз ҳис-туйғуларини топширгайсиз. Халқимиз ана шу қардошлик ҳис-туйғуларини халқ Польшасининг 30 йиллигини байрам қилган чоқда яна бир бор ёрқин изҳор этди.

Қабул маросими самимий, дўстона вазиятда ўтди.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ ВАРШАВАДА БЎЛИШИ

ВАРШАВА, 21 июль. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев бугун 1939—1945 йиллардаги Варшава қаҳрамонлари ёдгорлигига гулдасталар қўйди.

Театр майдонида пойтахт аҳолиси Л. И. Брежневни шоду-ҳуррамлик билан табрикладилар. Л. И. Брежнев улар билан саломлашиб, неча ўнлаб кишилар билан қўл беришиб кўришди, уларни байрам билан қутлади. КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг ана шу тариқа самимий кутиб олиниши Польша—Совет дўстлигининг яна бир ёрқин намойишига айланди.

Кечқурун катта опера ва балет театрида байрам концерти бўлди. Бу концертни Польша Халқ Республикасининг 30 йиллиги байрами муносабати билан Халқ бирлиги фронти умумпольша Комитети уюштирди. Залда ҳозир бўлган кишилар ўринларидан туриб, КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневни, Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Герекни, Польша Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг раиси Г. Яблоньскийни, ПХР Министрлар Советининг раиси П. Ярошевични гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ МОСКВАГА ЖЎНАБ КЕТДИ

ВАРШАВА, 22 июль. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўрток Л. И. Брежнев бугун Варшавадан Москвага жўнаб кетди.

Пойтахт аэропорти Совет Иттифоқи ва Польша давлат байроқлари билан безатилган эди. Учиш майдонида ПХР қуролли кучлари уч туридан иборат фахрий қоровул саф тортиб турди.

ПБИП Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Герек, ПХР Давлат Кенгашининг раиси Г. Яблоньский, республика Министрлар Советининг раиси П. Ярошевич, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзолари ва Бюро аъзолигига кандидатлар, ПБИП Марказий Комитетининг секретарлари, бошқа партия ва давлат арбоблари ўрток Л. И. Брежневни узатиб қолдилар. Узатиб қолувчилар орасида СССРнинг ПХРдаги элчиси С. А. Пилотович, совет элчихонасининг ходимлари бор эди.

Л. И. Брежнев билан Э. Герек ўртоқлар фахрий қоровул олдидан ўтадилар.

Леонид Ильичга оқ йўл тилаб қолмоқ учун минг-минглаб varшаваликлар аэродромга тўпландилар. Л. И. Брежнев улар билан самимий ҳайрлашди. Бунга жавобан «Яшасин КПСС!», «Дўстлик — тинчлик!», «Оқ йўл!» хитоблари янграйди.

СССР ва ПХР давлат гимнлари ижро этилади. Ўрток Э. Герек ва Польшанинг бошқа раҳбарлари ўрток Л. И. Брежневни самолёт пиллапоясигача узатиб, у билан самимий ҳайрлашадилар. Пионерлар ўртоқ Л. И. Брежневга гул тақдим этадилар.

КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари К. В. Русаков ва А. И. Блатов Л. И. Брежнев билан бирга жўнаб кетдилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДАН

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти, Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти правлениесининг раиси, таниқли совет олими, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, фалсафа фанлари доктори, профессор **Иброҳим Мўминович МЎМИНОВ** узоқ давом этган оғир касалликдан кейин шу йил 22 июлда вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қиладилар.

СОЦИАЛИСТИК ПОЛЬША 30 ЁШДА

(Боши биринчи бетда).

Партиямизнинг VI съезди ривожлантириб берган социалистик қурилиш стратегияси амалга оширила бошлаган пайтдан бери ўтган уч ярим йил давомида халқ меҳнати ва турмушининг ҳамма соҳаларини ривожлантиришда муҳим муваффақиятлар қўлга киритилди, деб таъкидлади нотиқ. Биз миллий даромадни ўстиришда юксак суръатларга эришдик, саноат ва қишлоқ хўжалигини ривожлантириш ва модернизациялашни тезлаштирдик, ишлаб чиқариш воситалари, истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришда ҳамда социал ва маданий қурилишни кенгайтиришда зарур мувозанатни қайтадан тикламоқдамиз. Биз аҳолининг иш ҳақи ва даромадларини муттасил оширишни таъминладик.

Ҳозир, шу беш йилликнинг тўртинчи йили иккинчи ярмида туриб биз дадил айта оламизки, ПБИПнинг VI съезди белгилаб берган социал-иқтисодий ривожланиш программаси тўла бажарилибгина қолмай, анча ошириб ҳам бажариладн.

Биз социалистик иқтисодий интеграцияга, ўзимизнинг ишлаб чиқариш ва илмий-техникавий потенциалимизни социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари билан бирлаштиришга, Польшанинг халқаро меҳнат тақсимотидаги иштирокини кенгайтиришга катта аҳамият берипмиз.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш социал-иқтисодий вазифаларимизни амалга ошириш учун, халқнинг озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган ҳамма эҳтиёжларини ҳозирги замон даражасида рационал таъминлаш учун жуда катта аҳамиятга эга. Поляк деҳқонлари халқ ҳокимиятидан кўп нарса олдилар ва ўз меҳнатлари билан халққа кўп нарса бердилар. Қишлоқ хўжалиги ва унинг эҳтиёжлари қишлоқни ижтимоий ривожлантириш масалалари каби келгусида ҳам бизнинг партиямизнинг, бирлашган деҳқонлар партиясининг ва давлатимизнинг диққат марказида бўлади. Биз барча қишлоқ хўжаликларининг талаб ва эҳтиёжларини қондириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш йўли билан давлат қишлоқ хўжаликларини, деҳқончилик ишлаб чиқариш кооперативларини, қишлоқ хўжалик марказларини, қишлоқ хўжалик тўгаракларини ҳамда хўжаликни юритишнинг деҳқончиликни ривожлантириш ва қишлоқни социалистик тарзда ўзгартириш мақсадини ўз олдига қўювчи бошқа коллектив формаларини янада ривожлантиришга қулайлик берувчи шарт-шароитларни яратяпмиз ва яратаверамиз.

Халқнинг меҳнати, одамларнинг маҳорати ва малакаси, коллективларнинг ва унинг айрим аъзоларининг ишини ташкил этиш даражаси, планлаштириш ва бошқаришнинг самарадорлиги, барча янги ишларимизнинг таъсирчанлиги бундан буён ҳам ривожланишнинг асосий ва бош манбаи бўлиб қолаверади. Биз ўз куч-ғайратларимизни бундан буён ҳам ана шу масалаларга бағишлайверамиз. Келгуси ўн йил мобайнида биз маориф ислоҳотини амалга оширамиз, бу ислоҳот барча ёшларнинг камида ўрта маълумот олишини ва профессионал фаолиятга замонавий даражада тайёргарлик кўришини таъминлайди. Олий ўқув юртлари кенгайтирилади ва модернизация қилинади.

Ҳаётга эндигина қадам қўйиб келаётган ва қадам қўядиган ёш авлодларни биз ривожланган социалистик жамият қурилишининг буюк кучи деб биламиз. Биз ёшлар олдига улуғвор ватанпарварлик муддаолари ва ижодкорликларига муносиб бўлган мақсадларни қўймоқдамиз. Биз ёшлар билан фахрланамиз ва ҳамиша фахрланишни истаймиз.

Биз ривожланган социалистик жамият қуриш ва меҳнаткашларнинг турмуш даражасини ошириш жараёнида ҳал этишимиз лозим бўлган вазифалар орасида бир неча алоҳида муҳим вазифалар бор, деди Э. Герек сўзини давом эттириб.

Кейинги йилларда экономикамиз бозорни бойитадиган моллар ишлаб чиқаришни ва маиший хизмат кўрсатишни анча кенгайтирди. Аммо биз эришилган натижа билан қаноатланиб қола олмаймиз. Ижтимоий талаб ва эҳтиёжлар йил сайин ўсиб бормоқда. Шу боисдан ҳам халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш, шу молларнинг сифатини ва истеъмол хусусиятларини яхшилаш, уларнинг маданий-эстетик қимматини ошириш ҳамон халқ хўжалигининг бош вазифаси бўлиб қолмоқда.

Асосий озиқ-овқат молларининг ва озиқ-овқат бўлмаган моллардан жуда кўпчилигининг стабил нархлари тўрт йилдан бери сақланиб келаётганлиги мамлакатимиз энг муҳим ижтимоий ғалабалари жумласига киради. Бу эса меҳнаткашларнинг кам ва ўртача ҳақ оладиган категориялари, кўп болали оилалар, пенсионерлар тирикчилик қимматига айниқса ҳал қилувчи таъсир ўтказади. Биз келгуси йилда, беш йиллик планнинг сўнгги йилида ҳам асосий озиқ-овқат молларининг нархини ўзгармас даражада сақлаб қолишга қаттиқ аҳд қилганмиз. Аминманки, меҳнаткашлар жуда катта куч-ғайрат сарфлашни талаб қиладиган, аммо меҳнаткашларнинг манфаатларига мос бўлиб тушадиган бу сиёсатни улар кучайиб бораётган активлик ва ташаббускорлик билан, аъло даражада ишлашни тобора кенг кўламда авж олдириш билан қўллаб-қувватлайдилар.

Биз уй-жой қурилишини янада анча жадаллаштириш йўлларини изламоқдамиз.

Биз ишлаб турган, болаларни тарбиялаётган аёлларнинг аҳволини яхшилаш учун, оилани мустаҳкамлаш ва меҳнат ветеранларини таъминлаш учун, кексаларнинг осойишта ва бахузур ҳаёт кечиришлари учун бундан буён ҳам куч-ғайрат сарфлайверамиз.

Одамлар ўртасидаги социалистик муносабатлар — биз қураётган жамиятнинг таркибий белгисидир. Бу эса давлатдан олий бойлик бўлган инсон бахт-саодати тўғрисида ғамхўрлик қилишни, бутун ижтимоий-иқтисодий, маданий ва социал сиёсатга сингиб кетадиган ғамхўрлик қилишни талаб этади. Бу нарса ҳар бир граждандан ҳуқуқлардан оқилона фойдаланишни, юксак интизомни ва вазифаларни намунали бажаришни, шунингдек мамлакат учун ҳамиша ва ҳамма жойда чуқур масъулият туйғусини сезишни талаб қилади.

Биз халқни бирлаштирадиган ва тарбиялайдиган, унинг онги, ҳис-туйғулари ва тасаввурларини шакллантирадиган, унинг орзу-умидларини ифодалайдиган миллий маданиятни ривожлантиришга катта аҳамият беряпмиз ва бундан буён ҳам тобора катта аҳамият бераверамиз.

Биз ўзимиз мансуб бўлган давлатлар ва халқларнинг буюк социалистик ҳамдўстлигини мустаҳкамлаш — ўз келажагимизни, ўз муддаоларимиз рўёбга чиқишини ва планларимиз бажарилишини белгилаб берадиган шарт-шароитлар комплексига, шу шарт-шароитларнинг энг муҳимларига киради.

Социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари билан бирлик ва ҳамжиҳатлик бизнинг куч-қувватимизни кўпайтиради ва истиқболларимизни кўп баравар кенгайтиради. Биз шу қардош мамлакатлар билан умумий тақдир, идеаллар ва мақсадларнинг бирлиги туфайли бирлашганмиз, биз уларга қизғин дўстлик туйғуси билан қараймиз.

Совет Иттифоқи билан синфий ва умумхалқ иттифоқи мамлакатимизнинг дунёдаги ўрнини белгилаб берадиган асосий шартдир. Бу иттифоқ Польшанинг ҳамма ҳаётий манфаатларига мустаҳкам ва ишончли гаров бўлиб хизмат қилади, унинг халқаро хавфсизлик ва тинчликни таъминлашда муҳим роль ўйнашига имкон беради, унинг обрў-эътиборини оширади. Биз ўзимизни улуғ Совет давлати билан бирлаштирувчи шу иттифоқ, интернационал алоқалар билан фахрлана оламиз, чунки Совет давлати инсониятнинг ҳозирги тарихида социализм даврини бошлаб берди ва янгиликка биринчи бўлиб йўл очмоқда. Биз шу яқин ва ўзаро, дўстона ва шериқчилик алоқаларини партиямизнинг КПСС билан ғоявий бирлиги туфайли, давлатларимизнинг ташқи сиёсатдаги бирдам ҳамжиҳатлиги туфайли, иқтисодий ҳамкорлик ва интеграция туфайли, халқларимизни ўзаро яқинлаштириш туфайли ҳар томонлама мустаҳкамламоқдамиз.

Ғоявий бирликни ва сиёсий ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш, иқтисодий интеграция ва халқларни ўзаро яқинлаштириш — бутун социалистик ҳамдўстликка нисбатан интернационалистик сиёсатимизнинг асосий принципларидир. Биз қардош социалистик мамлакатлар билан — Чехословакия Социалистик Республикаси ва Германия Демократик Республикаси билан, Венгрия ва Болгария билан, Румыния ва Югославия билан, Монголия, Корея Халқ Демократик Республикаси, Вьетнам Демократик Республикаси, социалистик Куба билан икки томонлама муносабатларимизда шу сиёсатни актив ва изчиллик билан ўтказмоқдамиз.

Биз кўп томонлама муносабатларда, Варшава шартномасининг сиёсий ва мудофаа ташкилотида ҳам шу принципларни амалга оширмоқдамиз, бизнинг мамлакатимиз Варшава шартномасининг қудратига, жипслиги ва ҳамжиҳатлигига муносиб ҳисса қўшмоқда.

Биз ўзи яшаб келаётган йигирма беш йил мобайнида социалистик ҳамдўстликни социал-иқтисодий жиҳатдан ривожлантиришда муҳим роль ўйнаётган ва ҳозирги вақтда ҳам ўз аъзолари ўртасида олий интеграцион алоқаларни ўрнатаётган Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг жадал ривожланиб бораётган ҳамкорлигида қатнашмоқдамиз.

Биз ўз ҳамдўстлигимизнинг бирлигини ҳамма жойда, ҳар қандай соҳада мустаҳкамламоқдамиз.

Чунки, бу бирлик Польшанинг ҳаётий муҳим манфаатларига мос бўлиб тушади. Социалистик ҳамдўстлик манфаатлари — бизнинг манфаатларимиздир, унинг муваффақиятлари — бизнинг муваффақиятларимиздир.

Биз ҳамиша замонанинг илғор тенденциялари ва оқимларини, айниқса жаҳон коммунистик ҳаракатини мустаҳкамлаш фойдасини кўзлаб ҳаракат қилиб келдик ва ҳаракат қилаверамиз. Қардош партияларнинг халқаро кенгашлари коммунистик ҳаракат бирлигини янада мустаҳкамлашга ва унинг муштарак мақсадлар йўлидаги курашп самарадорлигини оширишга жуда яхши хизмат қилади. Коммунистик ҳаракат — революцион жараённинг бош ғоявий ва ташкилий кучидир, бу куч ҳозирги дунёни ўзгартирмоқда ва тарихда мисли кўрилмаган социал тараққиётга эриштирмоқда. Бу ҳаракат — империализмга қарши бўлган барча кучларнинг авангардидир. Польша — шу кучларнинг мустаҳкам бўғинидир. Бизнинг партиямиз билан халқимиз жаҳон тараққиёт фронтининг жипслашган ва енгилмас бўлиши учун ҳамма ишни қиладилар.

Халқимизга, барча халқларга, бутун инсониятга энг кераклиги тинчликдир. Давлатимизнинг халқаро майдондаги ҳамма ҳаракатлари шу буюк ишга хизмат қилди ва хизмат қилаверади. Халқ Польшасининг социал-сиёсий қиёфаси ва унинг ташқи сиёсати бизнинг халқимизни ҳозирги дунёдаги тараққиёт ва тинчликнинг илғор кучлари қаторига чиқариб қўймоқдаки, биз бу билан фахрланамиз.

Ленинча тинч-тотув яшаш принципларига биноан Польша Халқ Республикаси қайси тузумга мансублигидан қатъий назар барча давлатлар билан дўстлик ва тенг ҳуқуқли ҳамкорлик муносабатларини ривожлантиришга интилмоқда.

Халқ Польшаси гитлеризм устидан қозонилган ғалаба натижасида вужудга келган сиёсий ва территориал аҳволни ялписига тан олиш ва ҳурматлашга асосланиб Европа хавфсизлиги учун айниқса муҳим бўлган Германия масаласини ҳал этишга ўзининг салмоқли ҳиссасини қўшиб келди. Совет Иттифоқи, Халқ Польшаси, Германия Демократик Республикаси, бутун социалистик ҳамдўстликнинг шу йўлдаги изчил куч-ғайратлари тарихий аҳамиятга эга бўлган натижаларни берди. 1970 йил декабрь шартномаси шу натижалар жумласига киради, бу шартнома Польша билан Германия Федератив Республикаси ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш йўлини очиб берди. Биз шу нормаллаштириш жараёни изчиллик билан давом эттирилишининг тарафдоримиз.

Тинч-тотув яшашни мустаҳкамлаш учун, янги жаҳон уруши хавфини йўқотиш учун бир неча йиллар мобайнида тобора самарали равишда ривожланиб бораётган Совет-Америка мулоқоти катта аҳамиятга эга бўлмоқда. Иккала мамлакат раҳбарларининг яқинда бўлиб ўтган музокаралари ва улар ўртасида тузилган янги битимлар шу мулоқотнинг навбатдаги муҳим босқичи бўлди. Биз буни мамнуният билан табриклаймиз. Ўз навбатида биз ҳам президент Никсоннинг Польшага қилган визити пайтидан бери кейинги йилларда эришилган ютуқларга, Польша-Америка муносабатлари яхшиланиб, кенгайиб бораётганлигига хурсандмиз ва бу муносабатларни янада ривожлантиришга интилаверамиз.

Э. Герек яна бундай деди: Халқ Польшаси социалистик ҳамдўстлик йўлини ўтказа бориб, Европада салкам ўттиз йилдан бери тўпларнинг овози ўчиб туришига кўмаклашди. Биз келгусида ҳам доимо шундай бўлишига интилаверамиз, биз халқимиз авлодининг биронтаси ҳам уруш даҳшатлари ва кулфатларини кўрмаслиги учун мустаҳкам ва бузилмас тинчликни қуришни истаймиз.

Шу боисдан ҳам биз кескинликни юмшатиш жараёнида, шу жумладан хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган Умумевропа кенгаши ишида актив қатнашмоқдамиз, бу кенгашнинг тезроқ ва муваффақиятлироқ тугалланиши қитъамиз учун муҳим аҳамиятга эга бўлади.

Биз Ўрта денгиз районидаги аҳволдан бутун жаҳон жамоатчилиги ташвиш чекаётганлигига қўшиламиз. Биз Кипр республикасининг қонуний ҳукуматига қарши кўтарилган ҳамда Кипр халқининг мустақилликка ва суверенитетга бўлган ҳуқуқига путур етказадиган исённи қоралаймиз. Грек миллатчилиги ташқаридан уюштирган давлат тўнтариши Туркиянинг ҳам ҳаракат қилишига сабаб бўлди. Биз бу районда тезроқ тинчлик ўрнатилишининг ва Кипр халқи қонуний ҳуқуқлари ҳурмат қилинишининг тарафдоримиз. Польша Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ишига, қуролсизланиш тўғрисидаги музокараларга, тинчлик ишига хизмат қиладиган ҳамма ташаббусларга ҳисса қўшиб келди ва ҳисса қўшаверади. Халқаро хавфсизликни мустаҳкамлашда ҳал қилувчи роль ўйнаётган социалистик ҳамдўстликнинг ягона ва баҳамжиҳат йўлини амалга оширишга бутун куч ва имкониятимизни сарфламоқдамиз.

Биз ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг тарихий умидворлик фалсафасини, унинг тинчликни ҳимоя қилиш соҳасидаги куч-ғайратларини ва унинг бу буюк ишга қўшаётган ҳиссасини қизғин қўллаб-қувватлаймиз ва бунга тўла-тўкис қўшиламиз.

Турли тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши ҳозирги дунёнинг ҳаётий заруратидир.

Ўттиз йил мобайнида партиямиз улуғ халқ ишларига бошчилик қилиб турибди. Биз Польша учун энг қийин бўлган бир пайтда шу масъулиятли вазифани ўз зиммамизга олганмиз. Биз поляк халқининг энг тўғри, синалган манфаатларига ҳамда социализмнинг универсал, неча ўн йиллар тажрибасида синалган қонуниятларига, чиниққан марксизм-ленинизм ижтимоий идеологиясига амал қилиб шу вазифани бундан буён ҳам бажараверамиз. Партиямизнинг бош мақсади, унинг олий наказн — Польшанинг бахт-саодати ва меҳнаткашларнинг бахт-саодатидир. Бизнинг сиёсий муддаоларимиз ана шулардан иборат бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

Бугун, шу тантанали кунда биз мазкур мўътабар минбарда туриб мамлакатимизнинг барча гражданларига, партиямиз аъзоларига, бирлашган деҳқонлар партиясига ва демократик партияга, партиясизларга, ёшларга ва кексаларга, аёлларга ва эркакларга, барча поляк ватанпарварларига ўзимизнинг оташин даъватимиз билан мурожаат қиламиз, деди пировардида Э. Герек.

Келинглар, қалб ҳароратимизни ва ақл-заковатимизни севикли ватанимиз — Польша Халқ Республикасига бағишлайлик. Унинг равнақи ва фаровонлиги йўлидаги меҳнатга жипслашайлик. Ўттиз йиллик зафарларнинг мустаҳкам пойдевори устига унинг келажагини ва социалистик улуғворлигини барпо этайлик.

Яшасин Ватанимиз — Польша Халқ Республикаси!

Э. Герекнинг нутқи зўр эътибор бериб тингланди ва давомли қарсаклар билан қайта-қайта бўлиниб турди.

* * *

Сўз КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневга берилади. Мажлис қатнашчилари уни қизғин, давомли қарсаклар билан кутиб оладилар.

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Олий сейм!

Азиз ўртоқлар ва дўстлар!

Халқ Польшасининг ўттиз йиллигини халқингиз тантанали нишонлаётган шу кунларда сизлар билан бирга бўлиш мен учун катта шараф ва зўр қувончдир. Совет Иттифоқининг 15 миллион ғафар коммунистлари номидан, қардош Польшани ўзига яқин деб билган, уни севган, уни содиқ дўст ва иттифоқчи деб билган барча совет кишилари номидан сизларга қизғин салом ва самимий қутловлар келтирдим.

Биз ўзимизнинг қутловларимиз билан бутун Польша Халқ Республикасига ва унинг ҳар бир гражданига, жамиятингиз ўзининг раҳбари деб билган Польша Бирлашган ишчи партиясига, халқ бирлиги фронтидаги коммунистларнинг сафдошларига, ишчиларга, деҳқонларга, зиёлиларга — қадимий поляк диёрида янги турмуш қураётганларнинг ҳаммасига мурожаат қилаётирмиз.

Сизларнинг юбилейингиз кетидан биз ҳаммамиз бошқа қардош мамлакатларда фашизмдан қутулганлик ва халқ демократик тузуми ўрнатилганлигининг ажойиб йилликларини биргаликда нишонлаймиз. Шу мамлакатларнинг ҳар бири ўз проблемаларини ҳал қилиш билан шуғулланди: шарт-шаронт бир хилда эмас эди. Лекин уларнинг ҳаммаси катта ва шонли йўлни босиб ўтди, бунинг якунлари бир нарсани, у ҳам бўлса марксизм-ленинизм ғояларининг кучи ва ҳаққонийлигини, социалистик тузумнинг битмас-туганмас имкониятларини кўрсатиб турибди.

Ҳаммамиз ўртоқ Э. Герек докладидан ғоят таъсирландик. Шу минбардан янграб эшитилган тарихий ҳақиқатнинг кучи ғоят катта. Ўтган 30 йил Польша учун қандай йиллар бўлганлигини, халққа нималар берганлигини, унинг ҳаётида қандай ўрин олганлигини ҳаммамиз яна бир марта чуқур ҳис этдик. Йиллар энчалангандек бўлиб кўринди, одамларнинг қилган ишлари ҳам бизнинг кўз олдимизда битталаб эмас, балки нималар қилинганлигининг ҳақиқий миқёсини яхшироқ кўришга, унинг тарихий моҳиятини яхшироқ тушуниб олишга имкон берадиган яхлит бир ҳолда намоён бўлди.

Ўртоқ Герек ҳақ гапни айтди. Польшанинг 1945 йилдаги ҳолати оғир, том маъноси билан фожиона тарзда эди. Оккупациячилар томонидан вайрон қилинган мамлакат ўз миллий бойлигининг деярли ярмидан маҳрум бўлган, ўз гражданларининг ҳар бештасидан бирини йўқотган эди. Яна бунинг устига эксплуататор синфларнинг урушдан олдинги ҳукмронлиги ўзининг аччиқ самараларини — камбағалликни, иқтисодий ва илмий-техникавий қолоқликни, малакали кадрларнинг етишмовчилигини мерос қилиб қолдирган эди.

Шунинг учун ҳам халқ ҳокимиятининг қилган ишлари, меҳнаткашлар оммасининг шижоати салмоқлидир. Улар мамлакатни ҳарбий харобаликдан олиб чиқиш билангина чекланиб қолмадилар— оқибат натижада урушган мамлакатларнинг ҳаммасида ҳам шундай қилинди, — шу билан бирга улар мамлакатга унинг ўтмишдаги қиёфасидан бутунлай бошқача тус бердилар. Польша кам ривожланган, қарам буржуа-помешчиклар мамлакати эди. Ҳозирги Польша озод қилинган халқнинг бирлиги билан бақувват, халқаро майдонда ўзига яраша зўр обрўли, мустақил ва суверен, индустриал ривожланган социалистик давлатдир. Қилинган ишларнинг моҳияти мана шунда. Бугун биз сизларни мана шулар билан қардошларча қутлаб турибмиз!

Бундан уч йил аввал Польша Бирлашган ишчи партиясининг VI съездида ҳозир бўлиш менга насиб бўлган эди. Ўша вақтда мамлакатнинг янада ижтимоий ривожлантиришнинг мураккаб проблемалари принципиал, ўртоқлик вазиятида қандай муҳокама қилинганлиги: рўй берган қийинчиликларни бартараф қилиш йўллари белгилаб олинганлиги ҳали ҳам эсимда. Марказий Комитетнинг таклифига биноан съезд иқтисодий ривожланиш суръатларини қатъий равишда тезлаштиришни ва шу асосда аҳолининг турмуш даражасини оширишни биринчи ўринга қўйган эди. Съезд белгилаб берган йўл муваффақиятли равишда амалга оширилаётганлигини сиз, азиз поляк дўстларимиз билан бирга кўриб, чин кўнгилдан хурсанд бўлиб турибмиз.

Меҳнат аҳлининг бахт-саодати тўғрисида партия қилаётган ғамхўрлик съезд қарорларида ўз ифодасини топди. Польшанинг ишчилар синфи, барча меҳнаткашлари буни яхши кўриб турибдилар. Улар партияга ишонадилар, унинг сиёсатини маъқуллаб, қўллаб-қувватламоқдалар. Ҳозир мамлакатда меҳнат ғайрати юксалиб бораётганлигининг манбаи мана шу. Польша Бирлашган ишчи партияси ва унинг ўртоқ Эдвард Герек бошчилигидаги раҳбарлигининг юксак обрўга эга эканлигининг манбаи мана шу.

Польша Бирлашган ишчи партияси тарихан қисқа давр ичида мамлакатнинг миллий бойлигини анча кўпайтириш, ривожланган социалистик жамият қуриш вазифасини таклиф қилди. Бу катта ва олижаноб мақсаддир.

Сизлар саноатда катта лойиҳаларни амалга оширмоқчи бўлиб турибсиз ва қишлоқни жиддий равишда юксалтиришни таъминламоқчи бўлиб турибсиз, социализм қуришнинг Польшанинг ўзи учун хос бўлган бошқа проблемаларини ҳам ҳал қилишга тўғри келади. Бу қийин иш албатта, бу иш халқнинг ижодий кучларини зўр бериб ишга солишни, юксак даражада онгли ва интизомли бўлишини, чинакам зўр ғайрат билан меҳнат қилишни ва ҳар бир кишининг ўз кучини тамомила сарфлаб ишлашини талаб қилади.

Лекин сизлар енгадиган қийинчиликлар буржуа Польшасининг бутун умри тўла бўлган тушкунлик қийинчиликлари эмас, ўртоқлар. Сизлар енгадиган қийинчиликлар, ўсиш қийинчиликларидир, жадаллик билан олға бориш қийинчиликларидир.

Бизнинг Совет мамлакатимиз қандай тез суръатлар билан ривожланиб бораётганлигини биласиз. Юксак даражадаги меҳнат активлиги, саноатда ва қишлоқ хўжалигида муттасил ўсиб бораётган ишлаб чиқариш планларини муваффақиятли бажарилаётганлиги СССРдаги коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичида устунлик қилиб турган асосий белгилардир. Бироқ, ҳозир ҳам биз муайян қийинчиликлар билан, Совет Иттифоқи сингари жуда катта мамлакат халқ хўжалигининг айрим бўғинларида планларни бажариш чоғида кўпроқ зўр бериб ишлаш ҳоллари билан дуч келишимизга тўғри келмоқда. Турмушнинг ўзи шунақа. Зеро нақадар олдинга борaверсак, турмушнинг ўзи бизнинг олдимизга миқёси шу қадар катта ва мураккаб вазифаларни қўяверади. Бу вазифаларни ҳал этмоқ учун тобора кўпроқ куч, меҳнат, моддий воситалар зарур. Ниҳоят, тобора кўпроқ билим, уюшқоқлик, омилкорлик талаб қилинади. Аммо шу билан бирга жамият сифат жиҳатидан янги поғонага кўтарилаверади, жамият олдида янги кенг уфқлар очилаверади, оқибат натижада халқнинг турмуши бошқача-тағин ҳам сермазмун, моддий жиҳатдан ҳам, маънавий жиҳатдан ҳам янада бой бўлаверади.

Бизнинг тажрибамиз ҳам, сизларнинг тажрибангиз ҳам шуни кўрсатиб турибдики, социализм жуда катта ишларни қилишга қодир. Шунинг учун ҳам биз Польша ишчилар синфи, деҳқонлари ва зиёлилари партия белгилаб берган программани шараф билан бажара олишларига қаттиқ ишонамиз.

Бизнинг мамлакатимизга келсак, шуни айтишим мумкинки, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, Совет давлати Польшанинг бақувват, мустақил, демократик давлат бўлишини ҳар доим чин кўнгилдан истаб келдилар.

Сизлар — польшалик дўстларимиз — ўз мамлакатингизнинг ҳуқуқларини камситиш ва ерга уриш мақсадида қилинаётган жуда кўп уринишларга қарши. Польшанинг тарихан ҳаққоний бўлган ҳозирги чегараларининг халқаро миқёсда очиқ-ойдин эътироф қилинишини учун зўр бериб курашиб келдингиз. Узоқ давом этган мана шу қийин курашнинг ҳамма босқичларида биз сизлар билан бирга бўлдик.

Сизлар замонавий индустрияни вужудга келтириш устида фидокорона меҳнат қилдингиз. Бу ишда ҳам биз сизларга қўлимиздан келганча ёрдамлашдик. Халқларимизнинг социалистик ғалабаларини Совет Армияси билан бирга, бошқа қардош мамлакатларнинг армиялари билан бирга маҳкам туриб муҳофаза қилаётган Польша қўшинларини замонавий воситалар билан таъминлаш ишида сизлар билан актив ҳамкорлик қилдик.

Мамлакатларимиз ўртасидаги сиёсий иқтисодий, маданий алоқалар ҳозирги вақтда ўтмишда сира мисли бўлмаган даражада кенгайиб кетди. Ўртоқ Э. Герек бу ҳар томонлама алоқалар нақадар самарали бўлаётганлигини эркин ва ишонтирарли қилиб гапириб берди.

Польша Бирлашган ишчи партияси, Халқ бирлиги фронтининг бошқа партиялари ва ташкилотлари, Польша Халқ Республикасининг сейми, Давлат кенгаши ва ҳукумати Совет-Польша ҳамкорлигини янада ривожлантиришга биринчи даражали аҳамият бераётганликларидан хурсандмиз. Биз ҳам партиямиз Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати номидан сизларни ишонтириб шуни айтмоқчиманки, Совет Иттифоқининг халқ Польшасига нисбатан сиёсати фақат битта, бу сиёсат ҳамкорлигимиз доирасини тағин ҳам кўпроқ кенгайтиришдан, ҳамкорлик формаларини кўпайтиришдан, мамлакатларимиз олдига турмуш томонидан қўйилаётган хилма-хил ва баъзан анчагина қийин проблемаларини ўзаро манфаатли ҳал этиш йўлларини топишдан иборатдир. Бу қардошларча дўстлик сиёсатидир!

Ҳурматли ўртоқлар! Эндиликда ҳаммамизнинг бебаҳо муштарак бойлигимиз бор. Зеро иккинчи жаҳон урушидан кейин социалистик давлатларнинг бутун бир группаси вужудга келиши билан бирга, биз социалистик ҳамдўстлик деб айтаётган ҳамдўстлик ҳам вужудга келди. Бу ўтмишда мисли кўрилмаган бутунлай янги ҳодисадир. Бу давлатларнинг одатдаги иттифоқи эмас, балки идеология ва мақсадларнинг муштараклигига, меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлигига асосланган социалистик иттифоқдир, ишчилар синфи ва унинг синалган авангарди—коммунистик ва ишчи партиялар биринчи бўлиб бу иттифоқнинг етакчи кучига айландилар.

Бу иттифоқнинг вужудга келиши ва ривожланиши учун вақт ҳам керак бўлди, бир талай коллектив куч ва ғайрат сарфлаш ҳам керак бўлди. Назария ва практиканинг кўпгина принципиал янги саволларига жавоб топиш, воқеаларнинг ҳар хил бурилишларини салмоқлаб кўриб, ўз вақтида шунга яраша иш қилиш керак эди. Тўғри, марксча-ленинча йўл тутганимизда ҳатто энг мураккаб проблемаларни ҳам ҳар бир алоҳида социалистик мамлакатни ва бутун социалистик ҳамдўстликни мустаҳкамлашга ёрдам берадиган қилиб ҳал этаётганлигимизни ва ҳал этишимиз мумкинлигини турмушнинг ўзи жуда яққол исботлаб берди.

Ҳозирги кунда биз кўп томонлама ҳамкорлик қилишнинг практикада синалган принциплари ва формаларига эгамиз. Тажрибалар орттирдик, коллектив ташкилотларимиз мустаҳкамланди. Варшава Шартномаси тинчлик ва социализмнинг ишончли, таъсирчан воситаси бўлиб қолди. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши ўзининг бутун амалий ишлари билан социализм мамлакатларини иқтисодий интеграциялашнинг жуда муҳим тарихий жараёнини ривожлантириш кўмаклашмоқда. Биз ҳаммамиз ишлаб чиқаришни кооперациялаш ва ихтисослаштириш, фан ва техника соҳасидаги ҳамкорлик мамлакатларимизга нақадар жуда катта фойда бераётганлигини яхши кўриб турибмиз. Ҳамкорлигимизнинг имкониятлари ва резервларидан активроқ фойдаланишга, социалистик ҳамжамиятда вужудга келган янги типдаги муносабатларни ривожлантира ва чуқурлаштиравериша маҳкам бел боғлаганмиз.

Қардош партияларнинг идеология соҳасидаги ҳамкорлиги кучайиб бораётганлиги кейинги йилларда айниқса сезилиб турибди. Шундай бўлиши учун ҳамма асослар бор. Бир томондан, қардош мамлакатлардаги социалистик қурилишнинг ва СССРдаги коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичида оммани коммунистик руҳда тарбиялаш, ижтимоий онг даражасини, ижтимоий аҳлоқ даражасини ошириш ишлари тобора катта аҳамият касб қилмоқда. Иккинчи томондан, эски дунё билан янги дунёнинг ғоявий кураши кескинлашган ҳозирги шароитда ғояларимиз ҳужумини янада активлаштириш, буржуа идеологиясига ва ревизионистлар идеологиясига зарба беришни кучайтиравериш зарур. Партияларимиз буни жуда яхши биладилар.

Сизларнинг ҳозирги юбилей йилингиз партиянинг идеология иши анча активлашган йил бўлди. Бизда ҳам бу йўлда кўпгина ишлар қилинди. Идеология масалаларида коммунистларнинг бош йўли, аслини олганда, битта йўлдир. Ғоявий бирликни мустаҳкамлаш, марксизм-ленинизмдан, социалистик интернационализмдан ҳар қандай чекинишга қарши курашда ленинизм принципларига изчиллик билан риоя қилиш социализм мамлакатларининг меҳнаткашлари олдида, жаҳон ишчилар синфи олдида бизнинг муштарак доимий вазифамиздир, бурчимиздир.

Қардош мамлакатларимиз ўзаро алоқаларининг яна бир жиҳати ҳам амалий синовдан ўтди, бу тўғрида алоҳида гапириб ўтиш керак. Бунда гап халқаро сиёсат соҳасида мамлакатларимиз келишиб иш олиб бораётганлиги тўғрисида, тинчликни мустаҳкамлаш, халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш йўлини биргаликда, қатъият ва изчиллик билан ўтказаётганликлари тўғрисида бораётир. Бу — равшан ва тўғри йўлдир. Бу йўл социалистик тузумнинг моҳиятидан келиб чиқаётган йўлдир. Бу йўл ишчилар ҳаракатининг ва миллий озодлик ҳаракатининг туб манфаатларига буткул ва тўла равишда мос бўлиб тушмоқда. Бу йўл бутун инсониятнинг социал тараққиёт ишига тўғри хизмат қилмоқда.

Социализм жаҳон сиёсатининг энг таъсирли омили десак бўлади. Унинг таъсири халқлар учун самарали бўлаётганлиги билан фахрланамиз. Шу нарса очиқ кўриниб турибдики, ўртоқлар, ҳозирги вақтда тинчлик ва давлатларнинг ўзаро манфаатли ҳамкорлигини ривожлантириш йўлида қўйилаётган озмин-кўпми катта қадамларнинг ҳаммаси аслини олганда социалистик давлатларнинг ташаббуслари ва биргаликдаги актив ҳаракатлари билан бевосита ёки бавосита алоқадордир. Социалистик ҳамдўстлик улуғ Ленин васият қилиб қолдирган тинчликсевар ташқи сиёсат байроғини баланд кўтариб бораётганлигини инсоният кўриб турибди!

Халқаро муносабатларда ўзаро душманлик ва ишончсизлик билан заҳарланган «совуқ уруш» ҳолатидан тинч-тотув яшаш принциплари асосида давлатлараро муносабатларнинг нормал, оқилона формаларига бурилиш бўлишига эришмоқ учун кейинги йилларда кўп ишлар қилинганлигини ҳамма билади. Доимий сиёсий курашни талаб қилаётган бу жараён ҳозирнинг ўзидаёқ катта муваффақиятларга, дадил айтиш мумкинки, — ўз аҳамияти жиҳатидан муҳим тарихий муваффақиятларга олиб келди.

Яқинда юксак доирада ўтказилган Совет — Америка учрашувининг якунлари халқаро кескинликни юмшатиш жараёни давом этиб ва чуқурлашиб бораётганлигининг кўрсатувчи янги далил бўлди. Бизнинг фикримизча, энг муҳими шуки, ҳар иккала томон 1972 ва 1973 йилларда бошланган катта ишни давом эттиришга — СССР билан АҚШ ўртасидаги ҳарбий тўқнашиш хавфини, жаҳон ракетавий-ядровий уруши бошланиб кетишига тенг келадиган хавфни тағин ҳам камайтирмоқ, сўнгра эса бутунлай йўқотмоқ учун мумкин бўлган ҳамма чораларни кўришга ўзларининг маҳкам бел боғлаганликларини жуда равшан таъкидладилар. Ҳар иккала томон турли соҳаларда тинч ўзаро манфаатли Совет—Америка ҳамкорлигини ривожлантиришга ва чуқурлаштиришга интилаётганликлари ҳам жуда равшан намойиш қилинди.

Москва музокараларининг конкрет натижалари ҳаммага маълум. Мен бу ерда шу натижаларнинг қуролланиш пойгасини тўхтатишга ва ялпи тинчликни мустаҳкамлашга бевосита алоқадор бўлган аҳамиятини қўшимча равишда уқтириб ўтмоқчиман холос.

Совет Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ҳар иккала мамлакатнинг ракетадан мудофаа системаларини яна анча чеклашни кўзда тутган протоколни имзоладилар. Бу, ҳеч сўзсиз, фойдали қадамдир. Бу қадам ҳар иккала мамлакатнинг тинч экономикасини ривожлантириш нуқтаи назаридангина фойдали бўлиб қолмасдан, шу билан бирга улар ўртасида ишончни янада кучайтириш шу тариқа халқаро иқлимни ёппасига яхшилаш нуқтаи назаридан ҳам фойдалидир.

Президент Никсон билан олиб борган музокараларимиз натижасида стратегик ҳужум қуролларини чеклаш йўлида қандай қадамлар қўйилиши ҳам белгилаб олинди. Мўлжалланган чораларнинг миқёси катталигини уқтириб ўтмоқчиман: Бунда гап шу масалага доир тузилган ва маълумки, 1977 йилгача амал қиладиган муваққат битим кетидан 1985 йилгача амал қиладиган, ракетавий-ядровий қуролни миқдори жиҳатидан ҳам, сифат жиҳатидан ҳам чеклашни кўзда тутадиган янги, янада узоқ муддатли битим тузиш устида бораётир.

Бундай битим тузиш осон иш эмаслиги турган гап. Бироқ, биз шу дамгача қилинган ишларнинг ўзи, шу жумладан юксак доирада ўтказилган кейинги учрашув чоғида қилинган ишлар ҳам қўйилган вазифаларни ҳал этишга ёрдам беради деб ҳисоблаймиз.

СССР билан АҚШ ядровий қуролнинг ер ости синовларини ўтказишни ҳар иккала мамлакат келишиб олган муддатда анча чеклаш, энг қувватли зарядларнинг синовларини эса бутунлай тўхтатиш тўғрисида аҳдлашдилар. Биз бу битимни ядровий қурол синовларининг тақиқланиши оқибат натижасида тўла ҳажмдаги ва ялпи тақиқлаш бўлиб қолиши йўлида қўйилган қадам деб ҳисобламоқдамиз.

Химиявий уруш олиб боришнинг энг хатарли қирғин воситаларидан, шунингдек табиат муҳитига ҳарбий мақсадларда таъсир ўтказиш воситаларидан фойдаланишга қарши СССР билан АҚШ ўзаро келишиб олганликларининг ҳам тинчлик иши учун фойдали эканлиги очиқ кўриниб турибди.

Бизнинг фикримизча, ўртоқлар, давлатларнинг ўз ҳарбий тайёргарликларини чеклаётганликларини кўрсатувчи яхши ўрнак бўлган мана шу амалий ишларнинг бутун комплекси ер юзида тинчликни мустаҳкамлаш истагида бўлган ҳамманинг манфаатларига мос бўлиб тушади. Шунинг учун ҳам Совет — Америка музокараларининг ижобий якунлари жаҳонда кенг равишда маъқулланди.

Шуни айтиши мумкинки, ўртоқлар, биз тағин ҳам кўпроқ натижаларга эришишни истар эдик ва тағин ҳам кўпроқ ишлар қилишга тайёр эдик. Совет Иттифоқи, жумладан ядровий қуролнинг барча ер ости синовларини батамом тўхтатиш тўғрисида битим тузишга тайёр. Ядро қуроли ўрнатилган барча Совет ва Америка сув усти ва сув ости кемаларини Ўрта Ер денгизидан олиб чиқиб кетиш тўғрисида келишиб олишни ҳам фойдали деб ҳисоблаймиз. Афсуски, бу хусусда ҳозирча келишиб олишга муваффақ бўлинмади. Бироқ, биз бу таклифларимизнинг амалга оширилиши тинчликни мустаҳкамлашга қўшилган янги реал ҳисса бўлур эди ва кўп мамлакатларнинг халқлари буни зўр мамнуният билан кутиб олган бўлур эдилар, деган қатъий фикрдамиз. Шу масалалар устида битимга келиш мумкин бўлиб қоладиган пайт келади, деган умиддамиз.

Совет Иттифоқи билан АҚШ ўртасида нормал муносабатлар, айтишим мумкинки, дўстона муносабатлар ўрнатилиши тинчлик иши учун, ҳеч шубҳасиз, катта аҳамиятга эга. Лекин халқаро муносабатлар катта ва кичик ҳамма мамлакатлар томонидан яратилади. Уларнинг ҳаммаси баб-баравар ҳуқуқларга эга. Ҳар бир давлат ялпи хавфсизликни мустаҳкамлашга ўз ҳиссасини қўшмоғи лозим.

Маълумки, социалистик мамлакатлар Европа давлатлари ўртасидаги муносабатларда яхшилик томон кескин бурилиш ясашга ва бутун Европада тинчликни мустаҳкамлашга ҳар доим интилиб келдилар. Бизнинг бу интилишларимизни Ғарбий Европа мамлакатларининг кўпчилиги тушиниб, қўллаб-қувватлаётганлигини юксак даражада қадрлаймиз.

Европани тинчлик қитъасига айлантиришдек катта ва мураккаб ишда изчил ва собитқадам бўлиш жуда муҳим, албатта.

Франция ва Германия Федератив Республикаси сингари давлатларнинг Европада сиёсий иқлимни шакллантиришдаги роли нақадар катта эканлиги маълум. Франция президенти Жискар Дьэстэн ва Германия Федератив Республикасининг федерал канцлери Шмидт уларнинг узоқни кўриб иш қилган ўтмишдошлари халқаро кескинликни юмшатиш манфаатлари йўлида қўлга киритган натижаларини сақлаб қолиш ва кўпайтиришга қатъий ният қилиб қўйганликларини таъкидлаётганликларини биз ҳам мамнуният ҳисси билан қайд этмоқдамиз.

Муҳими шуки, Европада тинчлик ўрнатилиш истиқболига ишонч давлат арбобларининг онгида ҳам, халқ оммасининг онгида ҳам мустаҳкам жой олмоғи керак. Шу нуқтаи назардан қараганда, давлатларнинг хавфсизликка ва ҳамкорликка бағишланган Умумевропа кенгаши жуда катта роль ўйнайди, деган умиддамиз. Шундай кенгаш чақирилганлигининг ўзи катта муваффақият эканлиги шак-шубҳасиздир. Бу ақли расоликнинг ғалабасидир.

(Давоми 3-бетда).

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Польша Халқ Республикаси ўзининг 30 йиллигини нишонлаётган шу шонли айёмда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети, бутун совет халқи Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетига, Польша Халқ Республикаси Давлат кенгашига ва Министрлар Советига, қардош поляк халқига энг самимий қутловлар ва энг яхши тилаклар йўллайдилар, дейилади Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний ва А. Н. Косигин ўртоқларнинг ПБИП Марказий Комитети Биринчи секретари Э. Герек, ПХР Давлат кенгашининг Раиси Г. Яблоньский ва ПХР Министрлар Советининг раиси П. Ярошевичга йўллаган табрик телеграммасида.

Телеграммада шу нарса таъкидланадики, поляк халқи ҳозир ҳақли равишда фахрланаётган ҳамма ютуқлар Польша Бирлашган ишчи партияси, унинг Марказий Комитетининг ҳормай-толмай олиб бораётган фаолияти билан чамбарчас боғланган.

Социалистик давлатлар ҳамдўстлигининг мустаҳкам ва муҳим бўғини бўлган халқ Польшаси, дейилади телеграммада, қардош мамлакатларнинг коллектив ташкилотлари — Варшава Шартномаси ва Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши фаолиятига, социалистик иқтисодий интеграцияни ривожлантиришга, жаҳон социализм системасининг қудрати ва жипслигини мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшмоқда. ПБИП бошқа қардош партиялар билан биргаликда жаҳон коммунистик ҳаракатини, ҳозирги замоннинг барча антиимпериалистик кучларини жипслаштириш учун изчиллик билан курашмоқда.

Меҳнат ғалабалари ва зафарли ишлар қувончи билан нишонланган ўтган 30 йил мобайнида совет халқи билан поляк халқи амалий ўзаро ёрдам ва мададга таяниб, қўлни-қўлга бериб келди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, совет кишилари социалистик Польша билан дўстликни ҳамиша қадрлайдилар ва Совет—Польша ҳамкорлигини янада ривожлантириш учун ҳамма ишни қиладилар, деб таъкидланади телеграммада. (ТАСС).

СОЦИАЛИСТИК ПОЛЬША 30 ЁШДА

(Боши 2-бетда).

Кенгашнинг муваффақияти учун, аввало, шу кенгаш иштирокчиларининг ҳаммаси қитъани тинч ривожлантиришнинг бош принциплари аниқ эълон қилиниши ва кенгаш қатнашчиларининг ҳаммаси бир жон—бир тан бўлиб шу принципларни мустаҳкамлашлари лозим. Мавжуд давлат чегараларининг бузилмаслигини эътироф қилиш; куч қўлланишдан ва куч қўлланмоқчи бўлиб таҳдид солишдан воз кечиш; мустақилликни ва суверенитетни ўзаро ҳурматлаш; бошқа мамлакатларнинг ишларига ҳар қандай аралашишдан воз кечиш ўзаро манфаатдорлик асосида турли соҳаларда тинч ҳамкорликни тағин ҳам кенг ривожлантиришдан иборат бу принциплар табиий, айтиш мумкинки, бирдан-бир оқилона принциплардир.

Давлатларнинг Умумевропа кенгаши шу йўлдан бориб, ҳозирнинг ўзидаёқ анчагина ишлар қилиб қўйди. Кўпгина муҳим, принципиал қоидалар келишиб олинди. Эришилган натижаларга етарли баҳо бермаслик хато бўлар эди. Шуни ҳисобга олмоқ керакки, Европа давлатларининг анжумани—одатдаги анжуман эмас, балки аслини олганда мисли бўлмаган ҳодисадир. Биринчи марта улар ўзаро чуқур танишиб олмоқдалар, яқин-яқингача ҳам, умуман ҳал қилиб бўлмайди, деб ҳисобланиб келган масалалар бўйича ўз нуқтаи назарларини келишиб олмоқдалар. Бунинг ҳаммасини яхши тушуниб турибмиз.

Бироқ шуни айтиб ўтмоқчиманки, бу кенгашни гўёки қимор ўйинига айлантирмоқчи бўлиб, довни кўпайтиришга, давлатлар ўртасидаги ишончнинг ҳозирги вақтда эришилган даражасида ҳал этилиши мумкин бўлмаган проблемаларни кўтариб чиқишга интилаётган кимсалар узоқни кўрмай нореалистик иш қилмоқдалар. Бу проблемалар кейинроқ, халқаро кескинлик янада юмшатилаётган пайтда ҳал этилиши мумкин. Уйдирмалиги очиқдан-очиқ кўриниб турган «масалаларни» кенгашда кўтариб чиқишга, ҳақиқатда ҳозирги куннинг ўзидаёқ бартараф этилиши яқин бўлиб қолган катта, принципиал ишларни аҳамиятсиз майда-чуйда гапларга кўмиб юборишга уриниш эса бутунлай бемаъниликдир. Бундай уринишларнинг ҳаммаси кенгашни ўринсиз равишда чўзиб юборишга олиб келади, «совуқ уруш» кучлари бундан фойдаланиб қолишга уринмоқдалар.

Чегараларнинг бузилмаслигини ва тинч муносабатларнинг бошқа принципларини тан олиш фақат социализм мамлакатлари учун манфаатли бўлади, шу сабабли Ғарб давлатлари гўё «ён берганлиги» эвазига социализм мамлакатлари «тегишли ҳақ тўлашлари» лозим, деган мулоҳазаларни баъзан Ғарб матбуотида учратиш мумкин. Бу жуда ғалати мулоҳазаларку, бунга бошқача ном берса ҳам бўлур эди!

Тинчлик — қитъанинг Шарқида ҳам, Ғарбида ҳам барча халқлар учун ғоят қимматбаҳодир. Уларнинг ҳаммаси ўз чегараларининг гарантияланишидан, келгусида эса урушлар бўлмаслигидан манфаатдордирлар. Агрессияга қарши, урушга қарши ўтмишда қатъий чоралар кўрилмаганлиги сабабли европаликлар кўп миллионлаб қурбонлар беришга мажбур бўлдилар. Бемалол айтиш мумкинки, бизнинг жафокаш қитъамизда мустаҳкам тинчлик ва маҳкам таъминланган хавфсизлик бўлишини истамайдиган халқ йўқ!

Яқинда Совет Иттифоқи Ғарбдаги бир қанча давлатларнинг раҳбарларига мурожаат қилиб, уларни кенгаш ишининг муваффақиятли тугалланишига ёрдам беришга чақирди. Бу мурожаатлар тўғри тушунилади, деган умиддамиз. Европа давлатлари, АҚШ ва Канада кейинги икки йил ичида биргаликда қилган катта меҳнат ижобий ва муносиб тугалланиши зарур, деган фикрга қўшилувчилар бир қанча Ғарб давлатларида тобора кўпаймоқда.

Умумевропа кенгашининг тўла муваффақияти учун мумкин бўлган ҳамма чоралар кўрилиши лозим деган қатъий фикрдамиз. Бу йўлда кенг жамоатчилик ҳам, шу жумладан Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик учун актив кўрашиб келаётган ҳаракат ҳам кўпгина иш қилиши мумкин. Қитъада бошланган ўзгаришларни давом эттирмоқ ва абадийлаштирмоқ учун зўр ғайрат билан ҳаракат қилиш керак, бизнинг қатъий фикримиз шуки, Европадаги барча тинчлик тарафдорларининг фахрли бурчи мана шундан иборат!

Ҳозир ҳамма нарса жойида бўлиб қолди, уруш хавфи хом хаёлга айланди ва тинчликни таъминлаш вазифаси иккинчи, хаттоки учинчи ўринга сурилиб қўйилаяпти деса бўлади, деган фикр жамоат доираларида сингиб қоладиган бўлса, жуда ҳам хатарли бўлар эди. Реал вазиятни ҳисобга олиш зарур: жаҳоннинг бир қанча районлари ҳали ҳам нотинч бўлиб турибди. Греция ҳарбий режимининг мутлақо ошкора қуролли агрессияси натижасида Кипрда содир бўлган воқеалар бунинг янги тасдиғидир. Бунинг учун НАТОнинг муайян доиралари, Кипрнинг мустақиллигини ёқтирмайдиган кимсалар жавобгардирлар. Совет Иттифоқи, социалистик мамлакатлар, барча тинчликсевар давлатлар Кипрнинг ички ишларига ташқаридан бўлаётган ҳарбий аралашувга чек қўйишни ва Греция агрессиясига қадар мавжуд бўлган республиканинг мустақил суверен давлат сифатидаги мавқеини қайта тиклашни талаб қилмоқдалар.

Уруш ва агрессия кучлари ҳали қуролни мутлақо ташлаганлари йўқ. Социалистик мамлакатлар тинчлик душманларининг кирдикорларига кўз юмолмайдилар, бундан тегишли хулосалар чиқармасдан туролмайдилар.

Ҳал қилишимиз лозим бўлган ва ишни узоққа ташламай ҳал қилишимиз лозим бўлган муҳим ва жиддий проблемалар олдимизда турибди.

Бошқа социалистик мамлакатлар каби Совет Иттифоқи ҳам қуролланиш пойгасини чеклашни, сўнгра эса қурол-яроғларни қисқартиришни кўзда тутувчи қатъий чоралар кўришга тайёр эканлигини неча марталаб айтди. Яна бир марта такрор айтамизки, жумладан, биз Европада қуролли кучларни ва қурол-яроғларни қисқартириш тўғрисида келишиб олишга тайёрмиз. Ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартномани тағин ҳам самаралироқ ва кенг миқёсда қўлланиш вазифаси ҳозир ҳар қачонгидан кўра актуал вазифа бўлиб қолмоқда. Қуролсизланишга бағишланган жаҳон конференцияси чақирилса, шу конференцияда қатнашишга аллақачондан бери тайёрмиз. Мавжуд блокларнинг бир-бирига қарама-қарши туришини заифлантириш йўлида, келгусида эса блокларни батамом тугатиш йўлида ҳам қадамлар қўйиш тўғрисида битимга келишга тайёрмиз. Ҳуллас, биз буларнинг ҳаммасига тайёрмиз.

Ўртоқлар! Асрлар давомида Европада, ҳаттоки, Европадан бошқа жойларда ҳам деярли ҳар бир бўғиннинг «ўз уруши» бўлган. Бизнинг бўғин инсоният тарихидаги энг қирғин уруш оғирлигига бардош беришга тўғри келди. Бу урушнинг чандиқлари миллион-миллион кишиларимизда, мамлакатларимизнинг йўлларида, халқларимизнинг хотирасида сақланиб қолди. Бу чандиқлар биз, тирикларнинг, қурбон бўлганлар олдидаги бурчимизни ва ишимизни давом эттирмоқ учун келаётганлар олдидаги бурчимизни унутишга йўл қўймайди.

Қардош Польшанинг фахрий мукофоти — Виртути Милитаре ордени бу юксак бурчни менга яна бир марта эслатди. Очиқ айтишим керакки, Польша Халқ Республикасининг Давлат кенгаши ва ҳукумати мени шундай орденга — ҳарбий хизматлар учун бериладиган олий мукофотга сазовор қилганликларидан ғоят хурсандман.

Бу юксак мукофотни мамлакатларимизнинг, халқларимизнинг агрессорларга қарши олиб борилган жангларнинг даҳшатли кунларида ва тинч ижодий меҳнат кунларида тобланган буюк дўстлигининг рамзи сифатида қабул қиламан. Ўзимнинг ҳақимда шуни айтишим керакки, мен солдатман—тинчлик солдати, коммунизм учун курашувчилар улуғ армиясининг солдати бўлиб келдим ва шундай бўлиб қоламан. Коммунист учун социализм ва тинчлик манфаатларига, халқлар ўртасида дўстликни ва қардошликни мустаҳкамлаш манфаатларига хизмат қилишдан кўра катта бахт бўлмайди ва бўлиши мумкин эмас. Қалбимдан бундан кўра каттароқ жой олган бошқа идеаллар бўлган эмас ва йўқ, азиз ўртоқлар.

Инсоният ўз хавфсизлигини таъминлашга интилиб, «тинчликни истасанг — урушга тайёрлан» деган формулага асрлар бўйи амал қилиб келди. Бизнинг ядровий давримизда бу формуланинг замирида алоҳида хавф бор. Одам фақат бир марта ўлади. Лекин кейинги йилларда шу қадар кўп қурол тўпландики, бу қурол билан ер юзидаги жамики тирик жонни бир неча марта ўлдирса бўлади. Биз буни жуда яхши тушуниб, «Тинчликни истасанг — тинчлик сиёсатини ўтказ, тинчлик учун кураш!» деб айтиб келдик ва яна айтмоқдамиз. Бу социалистик ташқи сиёсатимизнинг шиори бўлди, ҳозир ҳам шундай ва бундан буён ҳам шундай бўлиб қолади!

Энг яқин қўшнимиз ва яхши дўстимиз халқ Польшаси қардош оиланинг ишчан аъзоси, социалистик ҳамдўстлик бошлаган барча бунёдкорлик ташаббусларининг серғайрат қатнашчиси эканлигидан биз совет коммунистлари, бутун совет халқи ниҳоят даражада мамнунмиз. Минг йиллик тарихга, бой маданиятга, талантга эга бўлган, ўз Ватани учун социализм йўлини абадий танлаб олган халқнинг—поляк халқининг дўстлиги билан совет кишилари фахрланадилар. Халқ Польшасининг шонли ўттиз йиллиги кунида Сиз, азиз қардошларимизга янги катта муваффақиятлар, фаровон ва бахт-саодат тилаймиз!

Эркин, гуллаб яшнаётган социалистик Польша асрлар бўйи омон бўлсин!

Яшасин поляк меҳнаткашларининг шонли авангарди, Польша бирлашган ишчи партияси!

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқи зўр эътибор билан тингланди ҳамда гулдурос, давомли қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди.

Польша Халқ Республикаси сеймининг тантанали мажлиси, Э. Герек билан Л. И. Брежнев ўртоқларнинг шу мажлисдаги нутқларини мамлакатимизда ва дунёдаги кўпгина давлатларда ўн миллионлаб кишилар зўр мароқ билан ғоят эътибор бериб тингладилар: мажлиснинг бориши Марказий телевидение ҳамда «Интервидение», «Орбита» ва «Восток» системалари орқали. Бутуниттифоқ радиоси орқали кўрсатилди ва эшиттирилди.

* * *

Сейм маршали С. Гуцва эзгу тилаклар учун, поляк халқининг хизматлари юксак даражада эътироф этилганлиги учун КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневга самимий миннатдорчилик билдирди. Биз ҳаммамиз ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқини ва бу нутқда социализм қурилиши масалалари юзасидан баён этилган чуқур фикрларни зўр эътибор бериб тингладик, деди у. Биз тинчликни мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшаётганлиги учун Л. И. Брежневга миннатдорчилик билдирамиз.

Халқ Польшасининг 30 йиллиги —айни вақтда Польша Халқ Республикаси тинч ривожининг 30 йиллиги ҳамдир, деб таъкидлади С. Гуцва. Бунга биз музаффар Октябрь революцияси мамлакати, бутун социалистик ҳамдўстлик амалга оширган социализм ғоялари туфайли эришдик. Совет Иттифоқи билан мустаҳкам ҳамдўстлик халқ Польшасига ўз муваффақиятларини кўпайтириш ва мустаҳкамлаш имконини беради. Совет Иттифоқи билан дўстлик ғоялари ҳар бир полякнинг дилидан ва онгидан чуқур ўрин олган.

Ўртоқ Э. Герек нутқида Халқ Польшасининг янада ривожлантириш программаси баён этилган, деди сейм маршали. Поляк халқи бу программани муваффақиятли бажариш учун ҳамма ишни қилишига аминмиз.

Польша Халқ Республикасининг давлат гимни ижро этилади.

Тантанали мажлис ёпиқ деб эълон қилинади.

ФАЗО ҚАҲРАМОНЛАРИГА ШОН-ШАРАФЛАР!

«САЛЮТ-3» ОРБИТАЛ ИЛМИЙ СТАНЦИЯСИНИ ВА «СОЮЗ-14» ТРАНСПОРТ КЕМАСИНИ ТАЙЁРЛАШДА ВА ПАРВОЗНИ АМАЛГА ОШИРИШДА ҚАТНАШГАН ОЛИМЛАРГА, КОНСТРУКТОРЛАРГА, ИНЖЕНЕРЛАРГА, ТЕХНИКЛАРГА ВА ИШЧИЛАРГА, БАРЧА КОЛЛЕКТИВЛАРГА ВА ТАШКИЛОТЛАРГА СОВЕТ КОСМОНАВТЛАРИ ПАВЕЛ РОМАНОВИЧ ПОПОВИЧ, ЮРИЙ ПЕТРОВИЧ АРТЮХИН ЎРТОҚЛАРГА

Азиз ўртоқлар!

Космик фазони тадқиқ қилиш программасига мувофиқ Совет Иттифоқида «Салют-3» илмий станцияси Ер атрофидаги орбитага чиқарилиб, сўнгра кема командири Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт учувчиси полковник П. Р. Попович билан бортинженер инженер-подполковник Ю. П. Артюхиндан иборат экипаж тушган «Союз-14» транспорт кемасини учириш амалга оширилди. «Союз-14» кемасининг экипажи кемани «Салют-3» орбитал илмий станцияси билан туташтирди ва унинг ичига ўтгандан кейин 15 кечаю-кундуз давомида илмий-техникавий ва медицина-биологик тадқиқотлар ҳамда экспериментларнинг кенг программасини бажарди. Иш программаси тугаллангандан кейин П. Р. Попович ва Ю. П. Артюхин ўртоқлар «Союз-14» транспорт кемасини «Салют-3» станциясидан ажратиб, Совет Иттифоқининг белгиланган районига эсон-омон қўндилар. «Салют-3» станцияси мустақил учишни давом эттирмоқда.

Шундай қилиб, совет фани ва техникаси, қаҳрамон космонавтлар космик фазони ўзлаштиришда яна бир муҳим қадам қўйдилар. Орбитал илмий станцияларнинг ва уларга хизмат қилиш учун транспорт кемаларнинг яратилганлиги космосни ўрганишда ҳамда олинган натижалардан амалий фойдаланишда кенг истиқболлар очиб беради.

Замонавий космик техникани ишлаб чиқиш ва яратиш билан, партия ва ҳукумат қўйган вазифаларни муваффақиятли бажариш билан, Сиз тўққизинчи беш йиллик топшириқларини, коммунистик қурилишнинг КПСС XXIV съезди белгилаб берган улуғвор планларини амалга ошириш соҳасида совет халқининг фидокорона меҳнатига ўз муносиб ҳиссангизни қўшмоқдасиз.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Сиз, азиз Павел Романович Попович ва Юрий Петрович Артюхин ўртоқларни космик парвоз муваффақиятли тугалланиши билан самимий қутлайдилар.

«Салют-3» орбитал илмий станцияси билан «Союз-14» транспорт кемасини тайёрлашда ва космик парвозини амалга оширишда қатнашган олимлар, конструкторлар, инженерлар, техниклар ва ишчиларни, барча коллективлар ва ташкилотларни қизғин қутлаймиз.

Л. БРЕЖНЕВ Н. ПОДГОРНИЙ А. КОСИГИН

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИГА СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИГА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИГА

Маълум қиламизки:

Командир полковник П. Р. Попович ва бортинженер инженер-подполковник Ю. П. Артюхиндан иборат экипаж «Союз-14» транспорт кемасида космик парвозни ва «Салют-3» орбитал илмий станцияда иш программасини бажариб бўлганидан кейин 1974 йил 19 июлда Совет Иттифоқининг белгиланган районига қўнди.

Биз «Салют-3» орбитал илмий станцияси ичида 15 сутка учиш давомида илмий-техникавий ва медицина-биологик тадқиқотлар ҳамда экспериментларнинг кенг программасини бажардик.

Станция ва кеманинг барча системалари нормал ишлаб турди.

Космик парвозни амалга оширишни бизга ишониб топширганликлари учун КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига ва СССР Министрлар Советига қизғин ташаккур билдирамиз.

Ўзимизни яхши ҳис этмоқдамиз, Ватаннинг янги топшириқларини бажаришга тайёрмиз.

Экипаж командири полковник ПОПОВИЧ
Бортинженер инженер-подполковник АРТЮХИН

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИГА СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИГА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИГА

«Салют-3» орбитал илмий станциясини ва «Союз-14» транспорт кемасини яратишда ҳамда буларда кема командири полковник П. Р. Попович билан бортинженер инженер-подполковник Ю. П. Артюхиндан иборат экипажнинг парвозини амалга оширишда қатнашган биз, олимлар, конструкторлар, инженер-техниклар, ишчилар ва космонавтлар коллективларимиз ва ташкилотларимиз ишига доимо ғамхўрлик қилиб, эътибор бериб келаётганликлари учун, самимий табрик сўзлари учун КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига ва СССР Министрлар Советига чуқур миннатдорчилик изҳор этамиз.

Коммунистик партиянинг ленинчи Марказий Комитетини ва Совет ҳукуматини ишонтириб айтамизки, совет фани манфаатларини кўзлаб, инсоният бахт-саодати йўлида космосни бундан буён ҳам ўзлаштириш планларини муваффақиятли амалга ошириш учун бутун куч ва билимларимизни сарфлаймиз.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

СОВЕТ ИТТИФОҚИ ҚАҲРАМОНИ, СССРНИНГ КОСМОНАВТ-УЧУВЧИСИ ЎРТОҚ П. Р. ПОПОВИЧНИ ЛЕНИН ОРДЕНИ ВА ИККИНЧИ «ОЛТИН ЮЛДУЗ» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

«Салют-3» орбитал илмий станциясида ва «Союз-14» транспорт кемасида парвозни муваффақиятли амалга оширганлиги ҳамда бунда мардлик ва қаҳрамонлик кўрсатганлиги учун Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт-учувчиси ўртоқ Павел Романович **Попович Ленин** ордени ва иккинчи **«Олтин Юлдуз»** медали билан мукофотлансин

Совет Иттифоқи Қаҳрамони ўртоқ П. Р. Поповичнинг жасоратини нишонлаш юзасидан қаҳрамоннинг юртида унинг бронза бюсти ўрнатилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1974 йил 20 июль.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

КОСМОНАВТ-УЧУВЧИ ЎРТОҚ Ю. П. АРТЮХИНГА СОВЕТ ИТТИФОҚИ ҚАҲРАМОНИ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

«Салют-3» орбитал илмий станциясида ва «Союз-14» транспорт кемасида парвозни муваффақиятли амалга оширганлиги ва бунда мардлик ҳамда қаҳрамонлик кўрсатганлиги учун космонавт учувчи ўртоқ Юрий Петрович **Артюхинга Совет Иттифоқи Қаҳрамони** унвони берилиб, **Ленин** ордени ҳамда **«Олтин Юлдуз»** медали топширилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1974 йил 20 июль.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ Ю. П. АРТЮХИНГА «СССР КОСМОНАВТ-УЧУВЧИСИ» УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

«Салют-3» орбитал илмий станциясида ва «Союз-14» транспорт кемасида космик парвозни амалга оширганлиги учун ўртоқ Юрий Петрович **Артюхинга «СССР космонавт учувчиси»** унвони берилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1974 йил 20 июль.

ПОЛЬША-СОВЕТ ДЎСТЛИГИ АБАДИЙ ВА БУЗИЛМАСДИР

КАТОВИЦЕДА ОММАВИЙ МИТИНГ

Силезиялик шахтёрлар, металлурглар, металлчилар, бошқа ишчи касбларининг вакиллари, зиёлилар, ишчилар ҳаракатининг ветеранларидан ўн мингдан кўпроқ киши Польша — Совет дўстлигига бағишланган оммавий митингда қатнашмоқ учун бугун тушдан кейин спорт саройига тўпланишди.

Л. И. Брежнев, Э. Герек, П. Ярошевич ўртоқлар Польшанинг бошқа раҳбарлари митинг президиумида пайдо бўлганларида мажлис аҳли уларни гулдурос қарсаклар билан, Польша — Совет дўстлиги шарафига, поляк ва совет халқларининг бузилмас бирлиги шарафига, ПБИП ва КПСС шарафига айтилган хитоб сўзлари билан кутиб олди.

Совет Иттифоқи билан Польша Халқ Республикасининг давлат гимнлари тантанавор янграйди.

ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, ПБИП Катовице Воеводлиги комитетининг биринчи секретари З. Грудзень митингни очатуриб бундай деди: биз қардош Совет Иттифоқи раҳбарини, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг таниқли арбобини, атоқли давлат арбоби ва халқимизнинг яқин дўсти — КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневни Польша коммунистлари ишчилар синфи, бутун Катовице Воеводлиги номидан чин калбдан табриклаймиз. Нотиқ ўртоқ Л. И. Брежнев Польша диёрини озод қилишда шахсан иштирок этганлигини поляк халқи чуқур миннатдорчилик ҳислари билан эслаётганлигини, совет халқи ва унинг Коммунистик партиясининг буюк жасорати поляклар қалбида абадий сақланиб қолажагини таъкидлайди. З. Грудзень бундай деди: Совет Иттифоқи билан ҳамкорлик ва унинг ёрдами туфайли Польшада 1500 дан кўпроқ йирик саноат корхонаси ва бошқа хўжалик объектлари қурилди. Бу корхоналарнинг ҳар бири Совет Иттифоқининг ёрдами тўғрисидаги, бу ерда поляклар билан бирга ишлаган совет мутахассисларининг номлари ҳақидаги эзгу хотирани авайлаб сақламоқда.

Бу ерда ҳозир бўлган кишилар ўртоқ З. Грудзеннинг ўртоқ Л. И. Брежневга қаратилган қуйидаги сўзларини давомли қарсаклар билан кутиб оладилар:

— Биз сизни Совет Иттифоқининг Польша Халқ Республикаси билан бирлиги ва дўстлигини мустаҳкамлаш сиёсатининг ижодкори сифатида, халқларимиз ўртасидаги ҳамкорликни янада кучайтиришнинг оташин тарафдори сифатида табриклаймиз. Биз ўртоқ Л. И. Брежневни тинчликнинг буюк иши, барча халқлар учун энг муҳим иш учун атоқли курашчи сифатида табриклаймиз.

В. И. Ленин номидаги шахта кончиси Ч. Флорчик, Ченстоховдаги Б. Берут номли завод металлурги К. Каршня, Польша ишчилар ҳаракати арбоби Р. Нешпорек, ёшлар вакиласи Л. Михалик митинг минбарига чиқиб поляк ва совет халқлари ўртасидаги бузилмас дўстликнинг, ПБИП ва КПСС монолит бирлигининг жуда катта аҳамияти тўғрисида гапирдилар.

Сўзга чиққан нотиқлар халқ Польшасининг 30 йиллигига бағишланган тантаналарда ўртоқ Л. И. Брежнев ҳозир бўлганлигидан ғоят мамнун эканликларини изҳор этдилар. Улар ўз сўзларида ўртоқ Л. И. Брежнев коммунистик ҳаракатнинг атоқли арбоби, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг ғоялари жаҳоннинг келажагини белгилаб бераётган партиянинг Бош секретари эканлигини таъкидлаб ўтдилар. Улар ўртоқ Л. И. Брежневни тинчлик учун толмас курашчи, атоқли давлат арбоби, жаҳонда энг қудратли давлат раҳбари: халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати бирлиги тарафдори сифатида таърифладилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневга сўз берилади. Залда яна давомли қарсаклар бошланади, КПСС ва ПБИП шарафига, бузилмас Совет — Польша дўстлиги шарафига хитоб сўзлари янграйди.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ НУТҚИ

Азиз ўртоқ Герек!
Азиз ўртоқ Грудзень!
Азиз поляк дўстлар!

Силезия ва Домбровский кўмир ҳавзасининг меҳнаткашлари билан учрашаётганимдан ғоят хурсандман. Бу ерга келган пайтимдан бери ўзимни жонажон ишчилар оиласида деб хис қиляпман. Партиямиз билан Совет халқи тўғрисида айтилган эзгу, самимий сўзлар учун ташаккур. Менга кўрсатилган юксак шараф учун мени ўз юртдошингиз деб ҳисоблаш ҳуқуқи берилганлиги учун ташаккур.

Катовице воеводлигининг граждани бўлиш айниқса фахрли, чунки ўлкангизнинг революцион анъаналари кўпдан бери мамлакат ташқарисида ҳам довруғ ёйган. Воеводликнинг ҳозирги роли ҳам яхши маълум. Уни ҳақли равишда социалистик Польшанинг индустриал юраги деб аташ мумкин.

Бу ерга, шу ўлкага мен биринчи бор Польшани озод қилиш учун олиб борилган қизғин жанг дамларида келган эдим. Бизнинг армиямиз оғир жангларда Карпат тоғи орқали ёриб ўтиб, мамлакатингизнинг жанубий қисмига тушган эди. Сизнинг жангчиларингиз билан биргаликда биз шиддатли жангларда поляклар диёрининг ҳар бир қаричини гитлерчи босқинчилардан озод қила бошладик. Ғалабаларга биргаликда хурсанд бўлдик ва жанговар ўртоқларимиздан жудо бўлиш мусибатини бирга тортдик. Ўша пайтлар яхши эсимда. Халоскор солдатларни табриклаб турган минг-минглаб кишилар. Уларнинг кўзларидаги қувонч ёшлари. Ўз-ўзидан бошланиб кетган митинглар, ҳаяжонли дўстлик сўзлари. Ўша пайтдаёқ совет жангчилари дўстликка содиқ бўлиб қолиб, қонли жанглар давом этаётганлигига қарамай поляк ишчиларига ёрдам беришга шошилдилар, улар билан бирга Силезия шахталари ва заводларини қайта тиклашга киришдилар.

Ўша унутилмас кунларда мен Закопане, Чарни-Дунаец ва Яблонкада, Краковда ва сизларнинг Катовицеда бўлган эдим. Ўша пайтдаёқ мен Владимир Ильич Ленин кўпгина ажойиб асарларини яратган, думанинг биринчи большевистик депутатлари билан кенгаш ўтказган Поронинони зиёрат қилган эдим. Ленин Польшада икки йил яшаб, ишлади. У сизларнинг мамлакатингизни яхши билар ва севар эди, Польша ишчилар ҳаракатини ривожлантиришга кўп эътибор берар эди.

Ҳозир ленинизмнинг музаффар байроғи остида ер юзининг каттагина қисмида янги дунё барпо этилмоқда. Ленинизм поляклар диёрида ҳам тантана қилмоқда. Халқ Польшаси меҳнаткашларининг яққол ишларида мужассамлашмоқда.

Азиз ўртоқлар, сизларни ажойиб юбилей — социалистик Польшанинг 30 йиллиги билан чин кўнгилдан муборакбод этмоқчиман. Сизларга Совет Иттифоқи Коммунистик партиясидан, мамлакатимизнинг барча меҳнаткашларидан қизғин салом!

Мамлакатингиз социалистик йўлдан ривожлана бошлагандан бери ўтган ўттиз йил бутун бир тарихий даврга тенг келади десам муболаға қилмаган бўламан деб, ўйлайман. Дарҳақиқат шундай, чунки коммунистлар раҳбарлигида янги Польша бунёдга келиб, мустаҳкамланди, бу ерда бутун ҳокимият меҳнаткашлар қўлидадир. Дарҳақиқат шундай, чунки мамлакатнинг ишлаб чиқарувчи кучлари кўп баравар юксалди. Дарҳақиқат, шундай, чунки поляк халқининг турмуш тарзи, унинг яшаш шароитларининг ўзи тубдан ўзгариб кетди.

Шу муваффақиятларнинг ҳаммасини Польша ишчилар синфи — унинг хоҳиш-иродаси ва куч-ғайрати, унинг юксак революцион онги вужудга келтирди.

Польша эндигина қайта тикланаётган пайтда, мамлакат учун энг оғир бўлган вақтда поляк ишчилари ҳақли равишда халққа бош бўлдилар, унга ишонч ва умидворлик бахш этдилар, янги турмуш қуришга руҳлантирдилар. Вайроналар ўрнида соҳибжамол Варшава қад кўтарди. Ишчиларнинг олтин қўллари уй-жой биноларини кварталма-квартал тиклайберди, тўхтаб қолган шахталар ва заводларга жон киритди, домналарни юргизиб юборди, университет корпусларини қайта тиклади, хонавайрон бўлган қишлоқларнинг оёққа туришига ёрдам берди.

Ишчилар синфи янги, социалистик давлатни барпо этишнинг жон-тани бўлди. Унинг етакчилик роли шароитида чинакам мустаҳкам, чинакам халқ давлати барпо этилди, бу давлат ўзининг демократизми билан, ўзининг ҳар бир меҳнаткаш инсон эҳтиёжларига ва манфаатларига эътибори билан кучлидир. Революционерларнинг кўп авлодлари шундай Польшани орзу қилган эдилар. Силезия ва Домбровский кўмир ҳавзаси, Варшава ва Лодзь пролетарлари шундай Польша учун жанг қилган эдилар.

Ишчилар синфи эксплуататорлар ва улар малайларининг қаршилигини синдириб, деҳқонлар ва меҳнаткаш зиёлилар билан мустаҳкам иттифоқ тузди ҳамда шу йўл билан биринчи марта миллатни ҳақиқатан ҳам бирлаштирди. Ўтмишда муҳтожлик ва ҳуқуқсизлик дастидан бутун дунёга тарқалиб кетган минг-минглаб поляклар бугун Польшани ўзларининг ёшарган, гўзал ватани деб билаётганликлари, у билан фахрланаётганликлари бежиз эмас.

Ишчилар синфи полякларнинг даҳоси бунёд этган ҳамма энг яхши нарсаларни ардоқлабгина қолгани йўқ. Унинг марксизм-ленинизм идеологияси, инсонпарварлик эътиқоди, ахлоқи халқнинг маънавий бойликларини чексиз бойитди Худди шу ишчилар синфи миллий маданиятга янги ҳаёт бахш этди, уни чинакам ватанпарварлик маданиятига ва шу билан бирга чуқур интернационалистик маданиятга айлантирди.

(Давоми тўртинчи бетда).

ПОЛЬША—СОВЕТ ДЎСТЛИГИ АБАДИЙ ВА БУЗИЛМАСДИР

(Боши биринчи бетда).

Социализм ривожланган сари ишчилар синфининг ўзи ҳам ўзгармоқда. Ишчилар синфи жамият тақдири учун масъулиятни ўз зиммасига олиб мамлакатдаги аҳволга давлат нуқтаи назаридан қараш хислатини ўзига сингдирмоқда. Ишлаб чиқаришни ривожлантириш, омманинг ижтимоий-сиёсий активлигини ошириш, халқ мулкини авайлаб асраш унинг жонажон иши бўлиб қолмоқда. Ишчилар синфи ўзининг шу социалистик онгини ўз иттифоқчиларига ҳам ўргатмоқда, бутун миллатга сингдирмоқда.

Ҳозир Польшада ишчилар синфи иззат-икром ва ҳурмат қилинаётганлиги мутлақо ўринлидир.

Польша Бирлашган ишчи партияси революционлик, ғоявийлик, уюшқоқлик сингари ишчилар синфига хос ҳамма фазилатларни уйғун тарзда ўзида мужассамлаштирган. Халқ Польшасининг муносиб раҳбари — коммунистлар партияси ўзининг омма билан алоқасини доимо мустаҳкамламоқда, ундан ўрганмоқда ва шу билан бирга уни ўз орқасидан эргаштириб бормоқда. Социализм қурилиши умумий қонуниятларидан ижодий фойдаланиш, раҳбарлик форма ва методларини доимо такомиллаштириш, нусха кўчиришга муросасизлик ва янгиликни нозик ҳис этиш каби унинг ҳозирги фаолиятига хос белгилар ана шундан келиб чиқади. Польшада бўлгани каби бизнинг мамлакатимизда ҳам партиянгиз Марказий Комитети ва унинг биринчи секретари, поляк ишчилар синфининг ажойиб фарзанди, шонли ўлкангизнинг фарзанди, атоқли марксчи-ленинчи ўртоқ Эдвард Герек зўр ҳурмат қозонган.

Азиз ўртоқлар! Социалистик Польша ўзининг 30 йиллигини дўстлар даврасида кутиб олмоқда. Шу кунларда Совет Иттифоқида халқларимиз биргаликда босиб ўтган, аҳил бўлиб, жипслашиб, самарали тарзда босиб ўтган йўлни эсга олмоқдалар. Совет Иттифоқи социалистик Польшанинг содиқ дўсти ва ишончли иттифоқчиси бўлиб келди, ҳозир ҳам шундай ва шундай бўлиб қолади!

Мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатлар том маънодаги кенг қамровли муносабатлар бўлиб қолди. Партиялар ва давлатлар йўли билан кенг миқёсдаги сиёсий ҳамкорлик ҳам, совет халқи билан поляк халқининг жуда яқин маънавий алоқаси ҳам, Совет Армияси билан Польша қўшинлари ўртасидаги жанговар дўстлик ҳам, иқтисодий ҳамкорликнинг ғоят ривож топган системаси ҳам шу жумлага киради.

Поляк кемасозлари қўли билан қурилган кемалар Совет байроғи остида океанларни кезиб юрибди. Совет Иттифоқи билан ҳамкорликда Плоцкда қурилган нефть химияси комбинати ҳар йили тўққиз миллион тонна совет нефтини қайта ишлаб бермоқда. Бизга Польша етказиб берган қанд-шакар, цемент ва химия заводлари совет кишилари орасида яхши шуҳрат қозонган. Совет кишиларининг кўмаги билан қурилган Новая Гута металлургия комбинати мамлакатингизни индустриялашга катта ҳисса бўлиб қўшилди. Бундай мисоллар жуда кўп. Анчагина ишлар бошлаб қўйилган, уларнинг режалари тузилган. Мана бугун ҳам биз Катовице металлургия гиганти қурилиши билан танишдик. Бу корхонанинг асбоб-ускуналари совет корхоналарида тайёрланмоқда.

Социализм мамлакатлари аҳил оиласининг ҳаётига социалистик иқтисодий интеграция тобора кучли кириб бормоқда, ҳамма учун фойдали ва оқилона меҳнат тақсимоти кучаймоқда. Буни сизлар ўз тажрибангизда яхши кўриб турибсизлар. Воеводингизнинг шахтёрлари ва металлурглари, химиклари ва енгил саноат ходимлари Польша. эҳтиёжларигагина эмас, шу билан бирга бутун социалистик ҳамдўстлик эҳтиёжларини ҳам кўзлаб ишламоқдалар. Свердловскдаги «Уралмаш», Иендаги «Карл Цейс» заводи, Будапештнинг Чепель, ЧКД—«Прага», София яқинидаги Кремиков комбинатининг, барча қардош мамлакатлардаги минг-минглаб корхоналарнинг меҳнатчилари ҳам шуни кўзлаб ишламоқдалар. Бу эса фан-техника революцияси ютуқларини тезроқ эгаллаб олишда, иқтисодий потенциални янада ўстириш, халқ фаровонлигини юксалтириш вазифаларини муваффақиятлироқ ҳал этишда ҳаммамизга имкон беради.

Азиз ўртоқлар! 125 йилдан ортиқ вақтдан бери ишчилар синфи Маркс билан Энгельснинг «Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!» деган шиоридан илҳом олиб келмоқда. Интернационализм — ишчилар синфининг энг муҳим ва олижаноб фазилатларидан биридир. Бинобарин биз ҳам жаҳон миқёсидаги ишчилар синфининг бирдамлиги доимо мустаҳкамланиб бораётганлигига хурсандмиз.

Ишчилар синфи қаҳрамон Вьетнамга қудратли мадад берганлиги факт-ку, ахир. Коммунистлар ҳам, социалистлар ҳам, ишчилар синфининг бошқа сиёсий оқимлари ҳам Чилидаги фашизм ёвузликларига қарши оммавий норозилик кампаниясида биргаликда қатнашаётганликлари факт-ку, ахир. Кўпгина мамлакатлар ишчилар ҳаракати миллий отрядларининг империалистик монополиялар зўравонлигига қарши, социал тараққиёт учун биргаликда олиб бораётган кураши ҳам, капитал дунёсидаги сўл кучларнинг ҳам миллий, ҳам интернационал доирадаги ҳамкорликка сезиларли равишда интилаётганлиги ҳам пролетар бирдамлиги мустаҳкамланаётганлигидан далолат беради.

Жаҳон коммунистик ҳаракатида янада мустаҳкамроқ бирликка, биргаликда ҳаракат қилишга интилиш тобора активроқ намоён бўлмоқда.

Кўпгина Коммунистик ва ишчи партиялар ҳозир янги халқаро учрашувларни тайёрлаш ва ўтказиш тўғрисидаги масалани ўртага қўяётганликлари бежиз эмас. Бундай учрашувлар воқеаларнинг боришини биргаликда баҳолаш, янги шароитларда муштарак мақсадлар учун, халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлиги учун кураш олиб боришнинг энг самарали йўллари ва воситаларини топиш имконини беради. Биз бу фикрга қўшиламиз ва бундай учрашувлар учун вақт келди, деб ҳисоблаймиз.

Карлови Варида Европа Коммунистик ва ишчи партияларининг биринчи конференцияси бўлиб ўтгандан бери орадан етти йил вақт ўтди. Унинг тавсиялари муваффақиятли равишда амалга оширилди. Шу сабабли биз Европа коммунистик партияларининг янги учрашувини ўтказиш қитъадаги кескинликни янада юмшатиш манфаатлари йўлида биргаликда қилинаётган ҳаракатларни кучайтиришга ёрдам берган бўлур эди, коммунистларнинг, меҳнаткашларнинг энг зарур ҳуқуқларини таъминлаш учун олиб бораётган курашининг муваффақиятига кўмаклашган бўлур эди, деб ўйлаймиз.

Курашимизнинг бутун тажрибаси шуни кўрсатиб турибдики, ишчиларнинг бирлиги планетамиздаги ҳамма халқлар муштоқ бўлган тинчликни мустаҳкамлашдек мўътабар мақсадга эришмоқ учун ҳаётий зарурдир.

Дунё пролетариати, барча тараққийпарвар кучлари мадад бериб турган социалистик давлатларнинг биргаликдаги ҳаракатлари туфайли кўп жиҳатдан кейинги йилларда халқаро иқлимни анча яхшилашга эришишга муваффақ бўлинди.

Социалистик ҳамдўстлик халқаро воқеаларнинг боришига таъсир ўтказадиган ҳозиргидек қудратга илгари ҳеч қачон эга бўлмаган эди, дейиш учун бизда ҳамма асослар бор. Биз ўз олдимизга реал мақсадларни қўймоқдамиз ва шу мақсадларга эришишга қодир эканлигимизни тажриба кўрсатиб турибди.

Бизнинг ташқи сиёсатимиз синфий характерда бўлиб, у меҳнат аҳлларининг хоҳиш-иродасини ва орзу-умидларини ифодалайди. Биз мустаҳкам тинчликка, — ўзимиз учун тинчликка, ҳамма учун тинчликка интилаётганлигимизни халқлар биладилар ва тушунадилар. Шу боисдан ҳам биз келажакка умидворлик билан қараймиз, халқаро ишлардаги ўз йўлимизнинг муваффақиятига ишонамиз.

Аммо биз халқаро муҳитни соғломлаштириш душманлари ҳали ҳам борлигини яхши биламиз. Улар кескинликни юмшатишга ва тинч-тотув яшаш принципларини қарор топтиришга турли йўллар билан қаршилик қилишга уринмоқдалар. Жаҳон реакциясининг ҳеч қандай туҳмат-бўҳтондан жирканмай, давлатларимизнинг сиёсатига доғ туширишга уринаётган ихтиёрий гумашталари бор. Аммо душман кучларининг ҳеч қандай кирдикорлари бизни ер юзида мустаҳкам тинчлик ўрнатиш соҳасида танлаб олган йўлимиздан тойдира олмайди.

«Тинчлик» сўзида нақадар кўп маъно борлиги биз, совет кишиларига ҳам, сиз полякларга ҳам яхши маълум. Халқларимиз тинчликда яшаш ҳуқуқи учун, ўзимизнинг янги уйимизни ташқаридан ҳеч кимнинг қаршилигисиз осойишта қуриш ҳуқуқи учун жуда қиммат ҳақ тўлаганмиз. Биз шу уйни бундан буён ҳам биргаликда ҳимоя қилаберамиз. Биз планета осмонини уруш булутларидан бундан буён ҳам қатъият билан қўриқлайверамиз. Бу хусусда ҳеч ким асло шубҳаланмаслиги керак!

Биз шунга аминмизки, тинчлик ва тинч ҳамкорлик сиёсатининг келажаги порлоқдир.

Дўстлар, сизларга меҳнатда ва турмушда янги катта муваффақиятлар тилайман, ҳар бир поляк оиласига, социалистик Польшанинг барча ўғил ва қизларига бахт-саодат, равнақ тилайман!

Ана шу унутилмас кунларда Польшага келишга таклиф қилганликлари учун, мен ва менинг ўртоқларимни хушнудлик билан самимий кутиб олганлиги учун Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетига, шахсан ўртоқ Э. Герекка ташаккур билдирмоқчиман.

Яшасин поляк халқи ва унинг шонли ишчилар синфи—социализм байроқдори!

Яшасин социалистик Польша меҳнаткашларининг жанговар авангарди — Польша Бирлашган ишчи партияси!

Яшасин абадий ва бузилмас Совет — Польша дўстлиги!

Ўртоқ Л. И. Брежнев нутқи зўр эътибор билан тингланди, гулдурос ва давомли қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди.

* * *

Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш ҳамда халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатини мустаҳкамлаш, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Польша Халқ Республикаси ўртасидаги ҳар томонлама ва самарали ҳамкорликни, дўстликни ва иттифоқни ривожлантириш соҳасидаги жуда катта хизматлари учун, Польша ерларини гитлерчи босқинчилардан озод этиш ишига шахсан ҳисса қўшганлиги учун миннатдорчилик юзасидан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневга Катовице Воеводлиги халқ кенгаши президиумининг қарорига мувофиқ Катовице Воеводлигининг фахрий граждани унвони берилганлиги тўғрисидаги хабарни митинг қатнашчилари гулдурос ва давомли қарсаклар билан табриклаб кутиб олдилар.

Силезиядаги барча шаҳарлар ва уездларнинг ҳамда Домбровский кўмир ҳавзасининг гербли печатлари билан мустаҳкамланган бу ҳужжат ҳозир бўлганларнинг қарсаклари остида ўртоқ Л. И. Брежневга топширилади.

Ўртоқ Л. И. Брежнев учрашув тўғрисидаги хотира учун ва СССР билан ПХР қардош халқларини бирлаштириб турган бузилмас дўстлик рамзи сифатида Катовице Воеводлиги меҳнаткашларига таниқли совет рассоми Петр Мальцевнинг «Ленин ҳузурига» деган картинасини туҳфа этиб топширди.

Польша — Совет дўстлиги, икки қардош халқ бирлиги ва жипслиги шарафига ўтказилган бу улуғвор намойиш «Интернационал»ни куйлаш билан тугади.

(ТАСС).

ХАЛҚ ПОЛЬШАСИНИНГ 30 ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА

Варшавада ҳарбий парад ва ёшлар намойиши

ВАРШАВА, 22 июль. (ТАСС махсус мухбири). Польша диёрида улкан, шодиёна байрам. Польша халқи шонли юбилей — ўз ватани қайта тикланганлигининг 30 йиллигини тантанали суратда нишонламоқда.

Қардош поляк халқининг байрамида ўртоқ Л. И. Брежневнинг иштирок этганлиги, унинг сўзлаган нутқлари ва меҳнаткашлар билан бўлган учрашувлари халқ Польшасининг шонли юбилейига алоҳида тантанаворлик бағишлади, уни бузилмас Польша—Совет дўстлигининг тўлқинлантирувчи намойишига айлантирди.

Бугун Польша Халқ Республикаси тарихида — унутилмас кун. Бундан роппа-роса ўттиз йил муқаддам Совет Армияси билан Польша қўшинлари гитлерчи босқинчилардан озод қилган Хелм шаҳрида Польша миллий озодлик комитетининг манифести эълон қилинган эди. Бу манифест халқ Польшасига асос солди. Ана шу шонли юбилейни нишонлаш юзасидан Варшавада ҳарбий парад ва ёшларнинг намойиши бўлиб ўтди.

Маданият ва фан саройидаги транспарантларга «Польша Халқ Республикаси яшасин ва яшнасин!», «Яшасин тинчлик ва социализм!», «Коммунизм бинокори — қаҳрамон Совет Халқини табриклаймиз!» сўзлари ёзиб қўйилган эди.

Парадлар майдонида Польша қўшинларининг жангчилари аниқ саф тортиб турибдилар. Минбарларда Польша ишчилар ҳаракатининг хизмат кўрсатган ветеранлари, ишлаб чиқариш илғорлари, жамоатчилик вакиллари, пойтахтнинг кўп сонли меҳмонлари бор эди.

Фахрий минбарда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, Польша Халқ Республикасининг раҳбарлари — Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Э. Герек, Польша Халқ Республикаси Давлат кенгашининг Раиси Г. Яблоньский, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси П. Ярошевич. Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар, ПБИП Марказий Комитетининг секретарлари, Польшанинг бошқа таниқли партия ва давлат арбоблари бор эди.

ПХР давлат гимни ижро этилади. Артиллерия салюти янграйди.

ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР миллий мудофаа министри армия генерали В. Ярузельский парад қўмондонининг рапортини қабул қилиб, қўшинларни айланиб чиқади. Сўнгра у минбарга чиқади.

В. Ярузельский парад қатнашчиларига мурожаат қилиб, бундай дейди: халқ Польшаси бирдан-бир тўғри ва тарихан синалган, партия кўрсатиб берган ўттиз йиллик йўлни босиб ўтди. Биз бу йўлда ҳеч қачон якка бўлмаганмиз. Жанговар, синалган иттифоқчи ва дўстимиз Совет Иттифоқи бизга ҳамиша ҳамроҳ бўлиб, қардошларча қўллаб-қувватлади. Биз Совет Иттифоқининг раҳбари, Совет Армияси ҳалоскорлик эпопеясининг атоқли солдати, Виртути милитари орденининг кавалери ўртоқ Леонид Ильич Брежневни самимий ва сидқидилдан табриклаймиз.

Тинчлик, деди В. Ярузельский, бутун инсоният ва ҳар бир халқ учун катта бахт-саодатдир.

Ҳарбий ўқув юртларининг тингловчилари парадни очиб берадилар. Польша қўшини фахрий қоровул қисмлари юриб ўтади.

Т. Костюшко номли дивизиянинг жангчилари ўтмоқдалар. Ана шу ҳарбий қисм ПХР халқ қуролли кучлари учун асос бўлди. Бу қисм СССР территориясида ташкил қилиниб. Белоруссиядаги Ленино қишлоғи яқинида биринчи марта гитлерчиларга қарши жангларда қатнашди. Ҳаво десанти бўлинмаларининг жангчилари, қирғоқ соқчилиги қўшинларининг ва бошқа ҳарбий қисмларнинг солдатлари тантанавор юриб ўтадилар.

Польша ҳарбий-ҳаво кучларининг реактив самолётлари майдон узра учиб ўтади. Айни бир вақтда механизациялашган қўшинлар, танклар, артиллерия, ракета қисмлари майдонга кириб келадилар.

Ҳарбий парад тугаганидан кейин ёшларнинг намойиши бошланди. Бу намойишда мамлакатнинг барча томонларидан келган 80 мингдан кўпроқ йигит-қиз иштирок этди.

Бу намойиш 21 июль кечқурун пойтахтнинг театр майдонида ўтказилган тантаналарнинг давоми бўлди. Бу ерда, Варшава қаҳрамонлари ёдгорлиги олдида Польшанинг ёш авлоди эгилган байроқлар олдида социалистик ватанга содиқликлари ҳақида қасамёд қилдилар.

Бу тантанали маросим Польша Бирлашган Ишчи партияси билан Польша ҳукумати раҳбарларининг иштирокида ўтказилди. Бу маросимда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев қатнашди.

Бугун Польша парадлар майдонида ўз ёшлигини намойиш қилмоқда. Йигит-қизларнинг қўлларида В. И. Ленин, Л. И. Брежнев, Э. Герек портретлари. «Яшасин КПСС!», «КПСС — ПБИП!» сўзлари ёзилган транспарантлар бор эди. Намойиш қатнашчилари «Ўртоқ Брежневни табриклаймиз!», «Герек — Брежнев!» деган сўзларни қайта-қайта такрорлайдилар. Поляк кемасозлари ўтадилар. Улар Л. И. Брежнев билан Э. Герек ўртоқларни, Польшанинг бошқа раҳбарларини қизғин табриклайдилар. Гданьск кемасозлик корхонаси ишчиларининг делегацияси минбарга чиқиб, Совет Иттифоқининг буюртмасига мувофиқ қурилаётган кема макетини Л. И. Брежневга тақдим этади.

Йигит-қизлар гулдурос қарсаклар ва Совет—Польша дўстлиги шарафига айтилган табрик сўзлари остида Л. И. Брежнев билан Э. Герек ўртоқларга гул тақдим этадилар.

Ҳарбий парад ва ёшларнинг намойиши поляк халқининг марксизм-ленинизм ғояларига садоқати, унинг ПБИП раҳбарлигида социалистик қурилишнинг янги ғалабалари сари олға боришга, Совет Иттифоқи билан қардошлик дўстлиги ва ҳамкорлигини мустаҳкамлашга астойдил аҳду паймон қилганлигининг ёрқин намойишига айланди.

СОВЕТ ҲУКУМАТИНИНГ БАЁНОТИ

Совет ҳукумати ўзининг шу йил 18 июль баёнотида Кипр Республикасининг президент Макариос бошчилигидаги қонуний ҳукуматига қарши Греция ҳарбийлари уюштирган исённинг жинояткорона характерига баҳо берган ва Грециянинг Кипр ишларига аралашувини тўхтатиш чораларини дарҳол кўриш кераклигини айтган эди.

Бироқ, Кипрдаги аҳвол яхшилик томон ўзгариш бир ёқда турсин, балки, аксинча, тобора кескин ва хатарли бўлиб қолмоқда. Бу эса Совет Иттифоқини оролда ва унинг теварагида содир бўлаётган воқеаларга яна бир марта эътиборни жалб қилишга мажбур этади.

Греция ҳарбийлари Кипр давлатининг мустақиллигига қарши ўзининг агрессив ҳаракатларини давом эттирмоқда. Олинаётган янги хабарлар бу ҳаракатларни НАТО ҳарбий блоки муайян доиралари қўллаб-қувватлаши натижасида қилиш мумкин бўлганлигига ҳеч қандай шубҳа қолдирмаётир. НАТОга аъзо бўлган баъзи мамлакатлар бирдан-бир қонуний Макариос ҳукуматини ҳимоя қилувчи ўз сўзларини айтиш ўрнига, аслида исёнчиларни қўллаб-қувватлаш йўлига ўтиб олдилар. Шу мамлакатларнинг пойтахтларида Кипрнинг қонуний ҳукуматини ва унинг президенти Макариосни қўллаб-қувватловчи бирорта ҳам сўз айтилмаганлиги факт-ку, ахир. Бунинг ўрнига Кипр ишларига ҳарбий йўл билан аралашганларнинг, Кипр халқининг суверен ҳуқуқларини қўпол равишда поймол этаётганларнинг шаънига оз бўлмаса мақтов сўзлари тинимсиз айтиб турилибди.

Ҳатто президент Макариос БМТ Хавфсизлик Кенгашининг минбаридан туриб Греция интервенциясини қайтаришда ва қонуний ҳукумат ҳокимиятини қайта тиклашда Кипрга ёрдам беришга даъват этганида ҳам шу мамлакатларнинг вакиллари уни қўллаб-қувватлашни лозим топмадилар.

Кўп кишилар ҳозирги вақтда Кипрда ва унинг теварагида содир бўлаётган фожиали воқеалар бошқа мустақил давлат — Эфиопия фашистлар агрессиясига дучор бўлганлигини эсламайдими, деган саволни бермоқдалар.

Бугун, 20 июль куни Туркия ўз қўшинларини Кипрга туширди. Турк қўшинлари билан исёнчиларнинг отрядлари ўртасида ҳарбий тўқнашувлар бошланди. Туркия ҳукумати оролдаги турклар жамоасини ҳимоя қилиш зарур бўлиб қолганлиги учун шундай қилаётганлигини айтмоқда ва можарони тинч бартараф этишнинг ҳамма йўллари тамом бўлганига ишонч ҳосил қилганидан кейин шу қадамни қўйганлигини билдирмоқда. У Кипр мустақиллигини ва унинг қонуний ҳукумати ҳокимиятини қайта тиклаш мақсадида шундай ҳаракат қилаётганлигини таъкидламоқда.

Ҳозир Кипрда содир бўлаётган ҳамма воқеалар Греция ҳарбийлари ёрдамида Кипр халқининг хоҳиш-иродасига хилоф равишда, унинг итоатгўйлигига умид боғлаб, Кипрни қўлга киритиб олиш ниятида бўлганларнинг сиёсати барбод бўлишидан далолат бериб турибди.

Совет ҳукумати, вазият тез ва таъсирчан чоралар кўрилишини қаттиқ талаб қилмоқда, деб ҳисоблайди. Совет Иттифоқи шуни яна бир карра тасдиқлайдики, у Кипр давлатининг мустақиллиги ва суверенитети учун, Греция ҳарбийлари бу оролни НАТОнинг ҳарбий базасига айлантиришни назарда тутиб, Кипрни энозис қилишга, бошқача қилиб айтганда аннексия қилишга қарши изчил ва кескин ҳаракат қилмоқда. Кипр Республикасининг президенти Макариос бошчилигидаги қонуний ҳукумат ўз ҳокимиятини тўла-тўкис амалга ошириш имкониятини таъминлаб бериши, оролдаги ҳамма грек ҳарбий хизматчиларини дарҳол чиқартириб юбориши зарур. Кипрнинг Греция ҳарбий аралашувигача мавжуд бўлган мустақил ва суверен давлат сифатидаги мавқеи қайта тикланиши лозим.

Хавфсизлик Кенгаши ҳам ўз ҳиссасини қўшиши керак. Агар у Кипрнинг ички ишларига четдан аралашувни дарҳол тўхтатиш, Кипр халқининг ўз тақдирини ўзи ҳал эта олиши учун ҳамма тўсиқларни олиб ташлаш тўғрисида қатъий қарор қабул қилса, ўз бурчини бажаради. Хавфсизлик Кенгаши бундай қарорни қабул қилмаган тақдирда ўзининг юксак бурчини адо этмаган бўлур эди.

Халқларнинг тинчлиги ва мустақиллигини қадрловчи ҳар бир давлат ва ҳукуматнинг бурчи — бутун дунё кўз ўнгида Греция ҳарбийлари қилаётган жиноятларга қарши ўз овозларини баралла эшиттириб айтишдан, республиканинг мустақиллиги ва суверенитети учун курашаётган Кипр халқини ва унинг қонуний ҳукуматини қатъият билан қўллаб-қувватлашдан ҳамда ҳамма ажнабий қўшинларнинг Кипр республикасидан олиб чиқиб кетилишини таъминлашдан иборат.

ТАСС АХБОРОТИ

Франс пресс агентлигининг хабар қилишича, Ўрта Ер денгизнинг шарқий қисмидаги ҳарбий-сиёсий вазият жуда кескинлашганлиги муносабати билан шу йил 20 июлда Совет Иттифоқида гўё қуролли кучларнинг бир қисми, шу йил 20 июль кунининг иккинчи ярмида эса ҳамма қуролли кучлар жанговар тайёр ҳолатга келтирилган эмиш.

Шу агентликнинг хабарига қараганда, бунга жавобан НАТОнинг Европадаги қуролли кучлари жанговар тайёр ҳолатга келтириб қўйилган.

Франс пресс агентлигининг бу хабари, афтидан, баъзи бир агрессив доиралар манфаатдор бўлган вазиятни янада кескинлаштиришга қаратилган бошдан-оёқ уйдирма эканлигини айтишга мўътабар органлар ТАССни вакил қилганлар.

Совет Иттифоқининг Қуролли Кучлари одатдаги кундалик ҳолатда турибди ва оширилган тайёрлик ҳолатига ўтказилган эмас.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Иброҳим Мўминович МЎМИНОВ

Совет фани ғоят оғир жудоликка учради, таниқли Совет олими, йирик давлат ва жамоат арбоби, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Республика Олий Советининг депутати, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице президенти, Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти правлениесининг раиси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, фалсафа фанлари доктори, профессор Иброҳим Мўминович Мўминов 1974 йил 22 июлда вафот этди.

И. М. Мўминов подачиликдан йирик совет файласуф олими, фаннинг таниқли ташкилотчиси, давлат ва жамоат арбоби даражасигача бўлган шонли ҳаёт йўлини босиб ўтди. Унинг ижодий илмий таржимаи ҳоли Совет Ўзбекистонида янги, социалистик маданиятнинг қарор топиши ва ривожланиши билан, ўзбек совет зиёлиларининг камол топиши ва ривожланиши билан чамбарчас боғлиқдир.

И. М. Мўминов 1908 йилда Бухоро областида туғилди. У меҳнат фаолиятини 1925 йилда мактабда муаллимлик қилишдан бошлади. Самарқанд олий педагогика институтини тамомлагач у шу ерда илмий-педагогик ишида қолдирилди. У институтда доцент, марксизм-ленинизм кафедрасининг мудири, тарих ва филология факультетларининг декани бўлиб ишлаб, сўнгра Ўзбекистон давлат педагогика академиясида ишлади, олий таълимни ривожлантиришга, Ўзбекистон халқ хўжалиги учун мутахассислар тайёрлашга катта ҳисса қўшди.

И. М. Мўминов, кенг диапазондаги йирик олим, ижтимоий — фалсафий тафаккурни, Ўрта Осиё халқларининг, айниқса Ўзбекистон халқларининг маданияти тарихини чуқур биладиган олим сифатида машҳурдир. У 1941 йилдаёқ кандидатлик диссертациясини, 1950 йилда эса «XIX асрнинг охири ва XX асрнинг бошларида Ўзбекистонда ижтимоий-фалсафий фикрнинг ривожланиш тарихидан» мавзусида докторлик ишини ёқлади. Унинг ижтимоий фанларга, марксизм-ленинизм назариясини ўрганиш ва пропаганда қилишга, Ўзбекистонда социалистик ва коммунистик қурилишнинг актуал проблемаларига оид 200 дан ортиқ асарлари эълон қилинди. Булар орасида «Диалектик материализм ривожланишининг ленинча босқичи» (1933 йил), «Ўрта Осиёнинг атоқли мутафаккирлари» (1966 йил), «В. И. Лениннинг фалсафий меросини чуқур ўрганиш учун» (1973 йил) ва бошқа асарлар бор. 4 томлик «Ўзбекистон ССР тарихи», уч томлик «Ўзбекистон ишчилар синфининг тарихи», ўзбек совет энциклопедиясининг тўрт томи сингари йирик илмий асарлар ва кўпгина бошқа асарлар ҳам унинг таҳрири ва раҳбарлиги остида тайёрланиб нашр этилди.

Иброҳим Мўминович республикада фаннинг йирик ташкилотчиси эди. У олий педагогик академияни, сўнгра Самарқанд шаҳарида Давлат университетини, фанлар академиясининг фалсафа ва ҳуқуқ институтини ташкил этишда ва ривожлантиришда бевосита иштирок этди. Унинг ташкилотчилик истеъдоди, юксак илмий обрў-эътибори Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти лавозимида айниқса намоён бўлди. Бу ерда у узлуксиз қарийб 20 йил ишлади. У вице-президент сифатида фанни ривожлантиришга, республикада юқори малакали илмий педагогик кадрлар тайёрлашга кўпдан-кўп куч-ғайрат, бой тажрибасини сарф лади. Унинг илмий раҳбарлигида 20 та докторлик ва 80 дан кўпроқ кандидатлик диссертациялари ёқланди.

И. М. Мўминов ўзининг илмий-педагогик фаолиятини ижтимоий ва пропагандистлик фаолияти билан моҳирона боғлаб олиб борди. У XV, XVI ва XVII съездларда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси қилиб сайланди, олти чақириқ республика Олий Советининг депутати бўлди, Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти правлениесининг раиси эди. Бир қанча илмий, жамоат кенгашларига, журналларнинг редакцияларига бошчилик қилди ва уларнинг аъзоси бўлди, бир қатор халқаро илмий конгресслар, симпозиумлар, конференцияларда иштирок этди.

Партия ва ҳукумат И. М. Мўминовнинг катта илмий хизматларига ва ижтимоий фаолиятига юксак баҳо бериб, уни иккита Ленин ордени, иккита Меҳнат Қизил Байроқ ордени, «Ҳурмат Белгиси» ордени билан, Совет Иттифоқининг медаллари ҳамда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотлади. Академик И. М. Мўминов — Беруний номидаги республика давлат мукофотининг лауреати эди, унга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби» фахрий унвони берилган эди.

Ўзининг бутун ҳаётини совет халқига хизмат қилишга бағишлаган йирик олим, коммунист, Ватанимизнинг оташин ватанпарвари, марксизм-ленинизм ғоялари забардаст пропагандисти орамиздан кетди.

Ажойиб меҳнаткаш, камтар ва меҳрибон, дилкаш инсон Иброҳим Мўминович Мўминовнинг порлоқ хотираси қалбларимизда мангу сақланиб қолади.

Ш. Р. РАШИДОВ, И. Г. АНИСИМКИН, С. Е. БЕЛОНОЖКО, А. Д. БЕСЧАСТНОВ, Й. Р. ҚУРБОНОВ, Е. Г. ЛОМОНОСОВ, Н. М. МАТЧОНОВ, М. М. МУСАХОНОВ, Т. Н. ОСЕТРОВ, О. У. САЛИМОВ, Н. Ж. ХУДОЙБЕРДИЕВ, Қ. КАМОЛОВ, Н. МАҲМУДОВ, Г. М. ОРЛОВ, С. У. СУЛТОНОВА, А. А. ХЎЖАЕВ, А. С. АБДАЛИН, Р. Ҳ. АБДУЛЛАЕВА, Қ. А. АҲМЕДОВ, Г. А. ГАБРИЕЛЬЯНЦ, И. В. МАРЦИНЮК, М. Т. ТУРСУНОВ, А. Р. ХЎЖАЕВ, О. С. СОДИҚОВ, М. М. ХАЙРУЛЛАЕВ, М. И. ИСКАНДАРОВ, У. А. АБДУРАЗЗОҚОВ, С. Ҳ. СИРОЖИДДИНОВ, С. Н. РИЖОВ, Б. А. ЗАЙЦЕВ, Ш. Ш. ШОАБДУРАҲМОНОВ, О. Б. ЖАМОЛОВ, Э. Ю. ЮСУПОВ, Қ. П. ФОЗИЛХЎЖАЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти, Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти правлениесининг раиси, таниқли совет олими, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, фалсафа фанлари доктори, профессор И. М. Мўминовни дафн этишни ташкил қилиш учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети А. А. Хўжаев (раис), М. Т. Турсунов, М. М. Хайруллаев, У. А. Абдураззоқов, С. Х. Сирожиддинов, С. Н. Рижов, Б. А. Зайцев ўртоқлардан иборат ҳукумат комиссиясини туздилар.

И. М. МЎМИНОВНИ ДАФН ЭТИШНИ ТАШКИЛ ҚИЛУВЧИ ҲУКУМАТ КОМИССИЯСИДАН

И. М. Мўминов жасади солинган тобут Ўзбекистон ССР Фанлар академияси президиумининг мажлислар залига (Гоголь кўчаси, 70-уй) қўйилади.

Марҳум билан шу йил 23 июль куни соат 10 дан 12 гача видолашилади.

И. М. Мўминов 23 июль соат 13 дан 30 минут ўтганда Чиғатой қабристонида дафн этилади.

ТВ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА 10.30—ТОШКЕНТ. 10.45—**Ғалати гаров** (бадиий фильм. 12.00 — МОСКВА. 12.05 — Гимнастика. 12.20 — Янгиликлар. 12.30 —Ўқувчилар учун кўрсатув. 13.05 — **Киносаёҳатчилар клуби**. 14.05 — Ўқишга марҳамат. 14.50 — Концерт. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 15.40 — Мультфильмлар. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.40 — Мультфильм. 19.00— Қувноқ пионер ёзи. 19.30 — Беш йилликнинг тўртинчи йили. 20.00 — Ўн минут музика. 2010 — «АХБОРОТ» 20.25 — Рақслар гулдастаси 20.55 — «АХБОРОТ». 21.15— Мушоира этади давом. 22.00 — «ВАҚТ». 22.30 — «Гулбоғ» намунаси. 23.05 — Кинокўрсатув. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 16.10—МОСКВА. 16.15 — Телефильм. 17.25— Концерт. 17.55 — «Жасорат»нинг дала почтаси. 18.25 — **Тўрт танкчи ва ит** (бадиий фильмнинг 12-серияси). 19.25 — Янгиликлар. 19.35 — Инсон ва қонун. 20.05 — **Тайинланиш** (бадиий фильмнинг 1-серияси). 21.15 — Болаларга ҳайвонлар ҳақида. 22.00 — «АЗИМУТ». (Тошкент). 22.30 — Концерт.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Тўй тангоси — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», С. РАҲИМОВ номли, «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Юрак иши, қалб иши — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Бинафша ранг акация — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Кумуш кўл хазинаси — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Океан — «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Тошкент Давлат медицина институтининг қулоқ, томоқ ва бурун касалликлари кафедраси ва клиникаси коллективлари медицина фанлари доктори А. И. Мўминовга отаси

Иброҳим Мўминович

МЎМИНОВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Р. 12425. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри Индекс 64634. А—2593.